

1 SAO Krajine, a potom Republike Srpske Krajine u celom periodu u kome je ta
2 Skupština postojala. Da li sam dobro reprodukovao Vaše objašnjenje?

3 O: Da. Bio sam član Skupštine SAO Krajine, Skupštine Republike Srpske
4 Krajine i, nakon izbora 1993., bio sam poslanik Skupštine Republike Srpske
5 Krajine, od 1993. /nerazgovjetno/.. od izbora 1993.

6 P: Da li ste u tom periodu u kome ste bili poslanik takođe imali i
7 funkcije u glavnom izvršnom odboru SDS-a Krajine - SDS-a, Srpske demokratske
8 stranke?

9 O: Da, bio sam i dalje član glavnog i izvršnog odbora. Nisam još rekao
10 da sam u... u Skupštini bio član skupštinskih odbora za obranu... odbranu i
11 bezbednost, i za informisanje.

12 P: Da li nam možete reći koji organi vlasti su postojali na području,
13 najpre, SAO Krajine, a potom Republike Srpske Krajine? Mislim na osnovne organe
14 vlasti? Imam u vidu pri tome zakonodavnu, izvršnu i sudsku vlast, ukoliko su
15 takvi organi postojali tad.

16 O: Na području SAO Krajine postojala je znači zakonodavna, izvršna i
17 sudska vlast. Zakonodavna vlast bila je Skupština SAO Krajine, izvršna vlast
18 bila je Vlada SAO Krajine i sudska vlast je bilo... bili su sudski organi koji
19 su postojali u SAO Krajini. Od 1991., od 19.12.1991. i formiranja Republike
20 Srpske Krajine takođe isto tako postoji zakonodavna, izvršna i sudska vlast.
21 Zakonodavnu vlast je... je se ogledala u Skupštini Republike Srpske Krajine,
22 izvršna u predsjedniku Republike Srpske Krajine i Vladi Republike Srpske
23 Krajine, i sudska vlast, znači, ponovo u svim sudskim organima koji su
24 postojali.

25 P: Da li nam možete reći, s obzirom da ste pomenuli Vladu SAO Krajine i
26
27
28
29
30

1 potom Republike Srpske Krajine, koji su osnovi resori bili, odnosno
2 ministarstva? Možete li nabrojati makar neka?

3 O: Vlada... Vlada najprije SAO Krajine, a kasnije i Republike Srpske
4 Krajine, imala je sva standardna ministarstva koja postoje u svim zemljama.
5 Imala je Ministarstvo odbrane, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo
6 inostranih poslova, Ministarstvo informisanja, trgovine, znači sva standardna
7 ministarstva koja postoje.

8 P: Vi ste u periodu od 1991. do 1995. bili poslanik u Skupštini. Da li
9 Vam je poznato da li je Vlada SAO Krajine, a potom Republike Srpske Krajine u
10 tom periodu zasedala? Da li je vršila svoju funkciju i da li je predsednik Vlade
11 vršio svoju funkciju?

12 O: U celom periodu, znači od devedeset... od 19. decembra 1990., od
13 formiranja SAO Krajine pa do, faktički, 4. agusta 1995. Vlada je normalno vršila
14 svoju funkciju. Zasedala je, imala je svoje sednice, odluke je donosila.
15 Normalno, predlagala je zakone Skupštini, kao što rade i sve ostale vlade u
16 svijetu.

17 P: Hvala Vam. S obzirom da ste imali važnu političku funkciju u Srpskoj
18 demokratskoj stranci s jedne strane, a s druge strane, s obzirom da ste bili
19 poslanik u Skupštini, najpre SAO Krajine, a potom Republike Srpske Krajine, da
20 li nama možete reći da li je pored regularnih organa vlasti, zvanične politike,
21 javne politike, postojala neka tajna politika, neka paralelna organizacija, neki
22 tajni program koji je bio upravljen na vršenje zločina, na maltretiranje
23 hrvatskog stanovništva, na progon hrvatskog stanovništva, na zatvaranje
24 hrvatskog stanovništva, na ubistvo tog stanovništva? Da li je to postojalo na
25 teritoriji SAO Krajine kao program, kao organizacija i kao tajni sistem, i
26 paralelni sistem?

27 O: Rezolutno tvrdim da ovako nešto, bilo kakav plan, bilo kakvo tajno
28
29
30

1 udruženje, zločinačko, ili nešto slično ovome što ste naveli, da je tako nešto
2 postojalo. Znači, moj odgovor je "ne".

3 P: Kada da smo juče pratili hronologiju događaja po godinama, došli smo
4 do kraja 1991. godine. Pominjali smo sukobe koji su postojali na teritoriji
5 tadašnje jugoslovenske Republike Hrvatske. Da li Vam je poznato u kom periodu
6 vremena dolazi do razmeštanja UNPROFOR-a i do realizacije tzv. Vanceovog plana?

7 O: Pregovori oko Vanceovog plana su, tako da ih vremenski ograničim,
8 bili vezani za kraj 1990., znači negdje 11., 12. mjesec 1991. godine. Izvinjavam
9 se, znači ispravka: kraj 1991. godine i početak 1992. godine. A koliko se
10 sjećam, rezultirali su na kraju prihvatanjem ponuđenog Vanceovog plana kasnijom
11 rezolucijom 743 Savjeta bezbjednosti po kojem je došlo do razmjешtaja mirovnih
12 snaga Ujedinjenih nacija koje su se zvale UNPROFOR. One su bile razmještene,
13 koliko se sjećam, po č... to jest... znači počeo je razmjешtaj negdje od 3.
14 mjeseca 1992. godine. To je trajalo nekoliko mjeseci, znači, dok su se
15 razmješitali u četiri sektora: Jug, Sjever, Zapad, Istok. Čini mi se da je tako
16 bilo... bila ta organizacija.

17 P: Hvala Vam. Možete li nam reći, gospodine Ličina, da li su organi SAO
18 Krajine, dakle Vlada, Skupština... Pri tome se unapred ograđujem - ne ograđujem
19 se, nego dajem objašnjenje - ja govorim o organima koji su tada postojali na
20 terenu. Neko kaže da je to tzv. Republika Srpska Krajina ili tzv. SAO Krajina,
21 ali, u svakom slučaju, na terenu su postojali organi. I mene interesuje da li su
22 organi SAO Krajine i... odnosno Republike Srpske Krajine u vreme dolaska
23 mirovnih snaga poštovali i sprovođili rezoluciju Ujedinjenih nacija, osnovne
24 odrednice Vanceovog plana? Da li Vi nešto o tome znate?

25 O: Kol'ko mi je poznato, sve odrednice Vanceovog plana sa strane... od
26 strane Republike Srpske Krajine bile su ispoštovane. A što se tiče ovoga, kada
27 se kaže "takozvane", "takozvani" organi, htio bih samo da napomenem da je
28 dotadašnja država Hrvatska, faktički, bila podijeljena na dva dijela. Dva naroda
29
30

1 su stvorila fak... tada, faktički, dvije države. Druga stvar je što jedna od
2 njih nije bila međunarodno priznata, ali Republika Srpska Krajina, po svim
3 prerogativima, bila je država. Imala je svoju sudsku, zakonodavnu i izvršnu
4 vlast. Imala je teritorij koji je kontrolisala. Znači imala je sva... sva
5 obilježja države.

6 P: Kada ste već dali taj... takav odgovor, da li se za tadašnju
7 Republiku Hrvatsku, čije priznanje je usledilo od strane pojedinih zemalja u
8 januaru 1992. godine, može reći da je bila "takozvana" u odnosu na Jugoslaviju?

9 O: Pa, mogao bi se primijeniti potpuno isti kriterijum, da se nazove
10 "takozvanom", s tom razlikom što Hrvatska, za razliku od Krajine... Dakle
11 Krajina je teritoriju koju je smatrala svojom i... i kontrolisala, dok Hrvatska
12 teritoriju koju je smatrala svojom teritorijom tada nije kontrolisala. Prema
13 tome bilo je upitno da li je ona bila država u punom... sa punim kapacitetom.

14 P: Hvala Vam. Da li Vam je poznato da li je Teritorijalna odbrana
15 Republike Srpske Krajine svoje oružje stavila pod dupli ključ u magacine pod
16 kontrolom UNPROFOR-a?

17 O: Poznato mi je da... da da. To je... to je tačno. Tada su formirani
18 takozvani Plavi... Plavi bataljoni, znači, po... po rezoluciji 743. Znači mogli
19 su sam...samo da budu policijske snage, i snage su svedene na tu... na tu mjeru
20 i formirani su ti takozvani Plavi... Plavi bataljoni. Znači većina... većina nas
21 je tada otišla iz... znači nije bila u vojsci i pod oružjem, kako se to kaže.

22 P: U vreme dolaska trupa Ujedinjenih nacija da li je Teritorijalna
23 odbrana Republike Srpske Krajine, odnosno Vojske Republike Srpske Krajine, da je
24 nazovem kraće takvim imenom, imala teško naoružanje - tenkove, artiljeriju,
25 minobacače - i da li je to teško naoružanje bilo lagirovano? Pitam, konkretno,
26 za teško naoružanje.

27 O: Da, teško naoružanje bilo je sklonjeno, iako vrlo brzo dolazi do
28
29
30

1 kršenja Rezolucije 743 i Vanceovog plana. Faktički, ni sve snage UNPROFOR-a još
2 se nisu bile ni razmjestile, dolazi do prvog kršenja Vanceovog plana, napada u
3 području Dalmacije, tačnije u lokaciji Miljevačkog platoa. Znači to se desilo u
4 junu mjesecu 1992. godine.

5 P: Pomenuti Miljevački plato, da li je bilo područje pod kontrolom,
6 područje koje je trebalo da obezbeđuju Ujedinjene nacije, zaštićeno područje?

7 O: Da, Miljevački plato je bilo područje koje je bilo u planu da...
8 Znači ujed... snage Ujedinjenih nacija trebale su da zaštite to područje.
9 Međutim Hrvatska je izvršila agresiju na to područje. Koliko mi je poznato, tu
10 je bilo nešto oko 150 poginulih.

11 P: U vezi sa tom akcijom Hrvatske vojske na područje Miljevačkog platoa,
12 da li Vam je poznato da li je Savet bezbednosti donosio neku rezoluciju po tom
13 pitanju, u vezi sa tim napadom?

14 O: Ne sećam se konkretno rezolucije, a znam da su bila neka upozorenja,
15 ali Hrvatska je očito sa takvim pristupom bila ohrabrena da ponovo krene u iste
16 takve kasnije... kasnija kršenja istog tog Vanceovog plana i te Rezolucije 743.
17 Znači svodilo se samo na verbalni ukor, da tako kažem.

18 P: Da li se... da li su se hrvatske snage povukle sa područja tog
19 Miljevačkog platoa na koji su upale, sa zone pod zaštitom Ujedinjenih nacija? Da
20 li znate nešto o tome?

21 O: Koliko znam, nisu. Takvih upada do, faktički, do definitivne
22 okupacije Republike Srpske Krajine, do "Oluje", bilo je više. Poznato mi je samo
23 to da Republika Srpska Krajina i uopšte stanovništvo, znači policijske vojne
24 snage, nikad se više nisu vraćale ni na jedno područje na koje je izvršen upad.
25 Taka...takvih upada, osim na Miljevačkom platou, bilo je još. Bilo je na
26 području Mirlović Polja u devetom mjesecu 1992. godine, Maslenice,
27 Meda...Maslenice u januaru 1993., Medačkog džepa u septembru 1993. Tako da

28
29
30

1 kažem... i kasnije u "Bljesku", znači na području zapadne Slavonije 1995.
2 godine.

3 P: Da li je UNPROFOR, dakle da li su mirovne snage Ujedinjenih nacija,
4 Plavi šlemovi, imale obavezu da zaštite svo stanovništvo na području zaštićenih
5 zona od straha od oružanog napada? Da li znate da li je takva obaveza postojala
6 ili ne?

7 O: Kol'ko mi je pozna-

8 G. BLACK: [simultani prijevod] Prigovor, časni Sude. Ovo je sugestivno
9 pitanje, časni Sude.

10 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Milovančeviću, sugestivno
11 pitanje.

12 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, ja sam pitao svedoka da li je postojala
13 obaveza ili nije postojala. A možemo to pitanje postaviti u nekom neutralnom
14 obliku, ali... Ja ću to učiniti ukoliko Vi nalažete, časni Sude.

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Vi osporavate da ste izjavili nešto
16 na šta se može prigovoriti? Ako hoćete da to preformulišete, da li samim time
17 priznajete da ste kazali nešto na šta se može prigovoriti? Ako je to slučaj,
18 onda mora da povučete prethodno pitanje i da ga preformulišete. Nisam siguran da
19 li hoćete da kažete da to priznajete ili ne?

20 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, da bismo dobili u vremenu, ja povlačim
21 pitanje i postaviću ga na drugi način. Ne želim da uopšte bude pomisli o tome da
22 postavljam -

23 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam. Hvala.

24 G. MILOVANČEVIĆ:

25 P: Gospodine Ličina, rezolucija Saveta bezbednosti kojom su mirovne
26 snage Ujedinjenih nacija došle na područje Jugoslavije sadržala je vi...
27 sadržavala je više odrednica. Da li je bilo koja od tih odrednica sadržavala i
28 neku obavezu Ujedinjenih nacija u pogledu zaštite tih područja?

29

30

1 O: Po mom saznanju i po onome kako je, na koji način je i prihvaćen
2 dolazak snaga... mirovnih snaga Ujedinjenih nacija, nama je objašnjeno - tako
3 smo i shvatali tu rezoluciju - da mirovne snage treba da u potpunosti zaštite
4 stanovništvo na... na tom području na kom su se nalazili. Znači to je bilo
5 područje Republike Srpske Krajine, podjeljeno u ta četiri sektora, kako su se tad
6 zvali.

7 P: Kako je Vaše mišljenje? Da li su takvu obavezu Ujedinjene nacije
8 ispunile na primer na Miljevačkom platou?

9 O: Očito je da mirovne snage Ujedinjenih nacija tu svoju obavezu nisu
10 ispunile. Nisu je ispunile ne samo na Miljevačkom platou, nego ni u jednoj ovoj
11 kasnijoj hrvatskoj ofanzivi. Izvršene su... izvršeni su veliki zločini; veliki
12 broj ljudi u svim ovim hrvatskim agresijama je poginuo. Mirovne snage su se samo
13 nakon hrvatskih agresija pojavljivali kao neka vrsta tampon zone kad smo mi
14 faktički bili već izbačeni sa tih dijelova. Prema tome smatram da mirovne snage
15 nisu izvršile svoju obavezu prema onome kako... kako je... kako je rezolucijom
16 bilo zacrtano.

17 P: U ovom postupku pojavilo se kao vrlo važno pitanje pitanje takozvanog
18 dugog oružja, odnosno automatskih pušaka, koje je sa sobom nosila milicija
19 Republike Srpske Krajine, policija SAO Krajine. Da li nam možete reći koji je
20 razlog zbog koga je policija SAO Krajine imala automatske puške i pored
21 činjenice da su na području pod zaštitom Ujedinjenih nacija bile trupe
22 Ujedinjenih nacija? Bilo ih je gotovo 11.000.

23 O: Dakle kao što sam rekao, mirovne snage se počinjju razmještati u martu
24 mjesecu 1992. godine. To razmještanje trajalo je nekoliko mjeseci. Još nije

25

26

27

28

29

30

1 došlo ni u potpunosti do potpunog razmještaja mirovnih snaga, a već je došlo do
2 kršenja plana i do kršenja te rezolucije napadom na Miljevački plato u junu
3 mjesecu iste godine, znači nepuna tri mjeseca nakon toga. Mirovne snage se još
4 uvijek nisu razmjestile. Mi smo već dio naoružanja stavili pod ključ, i bilo bi
5 suludo... a bilo bi suludo u toj situaciji da se apsolutno razoružamo. Bilo
6 je... bilo je sasvim logično da ostane dugo naoružanje.

7 P: Gospodine Ličina, Vi ste pored ove, kako Vi nazivate, agresije na
8 Miljevački plato, pomenuli još neke velike akcije hrvatskih oružanih snaga prema
9 području pod zaštitom Ujedinjenih nacija. Da li je pored tih velikih, po imenima
10 čak poznatih, agresija bilo i drugih sukoba? I ako ih je bilo, kada i koliko? Da
11 li znate nešto o tome?

12 O: Dakle poznate su ove četiri velike hrvatske ofanzive, Miljevački
13 plato, Mirlović Polje - 'ajde recimo da je to manja - nakon toga ima Maslenica u
14 januaru 1993., u septembru 1993. Medački džep, područje Like, i u maju mjesecu
15 1995. operacija "Bljesak" na zapadnu Slavoniju. Osim toga konstantno je bilo
16 napada, pojedinačnih, ali mi smo ovo pamtili kao četiri velike ofenzive. Ali
17 konstantno od... od, faktički, borbi na Miljevačkom platou pa do... do samoga...
18 do same okupacije Republike Srpske Krajine u augustu 1995. godine stalne borbe
19 su bile prisutne.

20 P: Kada govorite o ovom pitanju, o tim stalnim borbama, da li nam možete
21 da li ste to lično iskusili ili ste takvu informaciju dobijali, bilo kao
22 poslanik Skupštine, sredstavima informisanja ili na neki treći način? Dakle
23 odakle Vam ovaj izvor informacija? Kažete, bili ste u Gračacu. Teritorija

24

25

26

27

28

29

30

1 Republike Srpske Krajine je mnogo šira od područja opštine Gračac.

2 O: Kao poslanik Skupštine Republike Srpske Krajine, a i kao član odbora
3 za obranu i bezbednost normalno je da sam o ovakvim stvarima morao biti
4 informisan. A što se tiče neposrednih saznanja, imao sam ih svakodnevno u mojoj
5 opštini. Opština Gračac je teritorijalno velika opština, ali po broju stanovnika
6 mala. Brojalo je nekih 13.000 stanovnika. U ovome ratu opština Gračac je
7 izgubila 500 svojih stanovnika. Prema tome imao sam itekako prilike da... Na
8 dosta sahrana tih sam bio. Dosta ljudi... većinu tih ljudi poznajem, tako da sam
9 itekako imao... imao saznanja o ovakvim stvarima.

10 P: Da li imate informaciju kako je bilo moguće da hrvatski oružani
11 sastavi, Hrvatska vojska, hrvatska policija jednostavno pređu liniju
12 razdvajanja, uđu na područje pod zaštitom Ujedinjenih nacija u situaciji kada se
13 na terenu nalazi deset, jedanaest hiljada vojnika pod Plavim šlemovima? Kako je
14 to bilo moguće? Šta se dešavalo sa tim vojnicima? Šta su oni radili? Zna li
15 nešto o tome?

16 O: Po mojim saznanjima, oni su se uglavnom držali po strani. A kada me
17 ovo pitate, nije mi jasno kako je moguće. To, praktično, ne bi smjelo da bude
18 moguće, međutim očito je da se dešavalo. Znači jedno je što je bilo potpisano,
19 jedno je što je bilo na papiru, jedno je što je najviši organ, znači Savjet
20 bezbednosti Ujedinjenih nacija, proklamovao, a sasvim je drugo ono što se
21 dešavalo na terenu.

22 P: U pogledu toga što se dešavalo na terenu postoji dosta dokumenata
23 Ujedinjenih nacija, civilne policije, UNPROFOR-a o stradanju hrvatskog
24 stanovništva na području Republike Srpske Krajine, za koje se optužuju vojne i

25
26
27
28
29
30

1 policijske snage SAO Krajine. Da li možete nešto o tome da nam kažete?

2 O: Imam saznanja iz novina o tome. Znam da je, čini mi se, Franjo Tuđman
3 - evo, imam baš ovde, ovaj, u tekstu - da je Franjo Tuđman navodio da je
4 Hrvatska izgubila 13.000... 10.000 žrtava da je bilo sa po..., ovaj, iz
5 Hrvatske, a, faktički, tu nisu navođene srpske žrtve. Znači od... kada je
6 govorio o žrtvama, on je govorio samo i isključivo o žrtvama Hrvata. Ako se
7 pogleda proporcionalno broj stanovnika koje je imala Hrvatska i koje je imala
8 Krajina, odnos žrtava je negde tri puta veći na štetu Krajine.

9 P: Kada sam pomenuo izveštaj UNPROFOR-a, da li je tačno da su Vojska
10 Republike Srpske Krajine i policija Republike Srpske Krajine, pre toga SAO
11 Krajine, planski, namerno, organizovano ubijale, mučile, zatvarale hrvatski...
12 progonile hrvatsko stanovništvo sa svoje teritorije?

13 O: Ja... meni nije poznat nijedan takav slučaj. Ja ne znam za tako
14 nešto.

15 P: Pominjali ste više napada na područja pod zaštitom Ujedinjenih
16 nacija. Da li nam možete reći da li je u tom periodu od kraja 1991., dakle
17 početka 1992., kada se donosi rezolucija o misiji Ujedinjenih nacija u
18 Jugoslaviji pa do operacije "Oluja", da li je i jednu napadnu operaciju, sa
19 ciljem prodora preko linije razdvajanja srpskih i hrvatskih snaga, izvršila
20 Vojska Republike Srpske Krajine ili policija Republike Srpske Krajine prema
21 hrvatskoj strani?

22 O: Kol'ko mi je poznato Republika... Vojska Republike Srpske Krajine,
23 policija i ostale... znači policija i vojska kao sna... regularne snage Vojske
24 Republike Srpske Krajine nisu prema Hrvatskoj, u tom periodu, uradile ni jedn...
25 imale ni jednu ofanzivnu akciju. Dakle nije ni jedna stopa nije pomjerena u tom

26

27

28

29

30

1 smislu. Jedino što se dešavalo bila je... bila je agresija na teritoriji
2 Republike Srpske Krajine.

3 P: Pomenuli ste Miljevački plato u januaru mesecu 1993. godine, pomenuli
4 ste masleničku operaciju, pomenuli ste i Medački džep. Da li nam možete reći
5 kakav je bio položaj civilnog stanovništva na tim prostorima koje je napadala
6 Hrvatska vojska zajedno sa policijom?

7 O: Došlo je... masl... znači u operaciji na masl... na Masleničkom
8 mostu, Ravnim Kotarima došlo je do velikog pogroma civilnog stanovništva u
9 Ravnim Kotarima, u ... čini mi se, je l' ima - Smoković, Kašić i ostali. U toj
10 operaciji mislim da je bilo nešto oko 300 žrtava. Inače isti... u isto vreme
11 kada je trajala ta operacija na području Maslenice, ta vojna akcija, došlo je i
12 do jednog terorističkog upada na području opštine Gračac, tačnije u rejonu Malog
13 Alana. Mislim da se to zove Egeljac, taj... ta lokacija. Hrvatske snage su upale
14 i presrele jedan kamion vojnika Vojske Republike Srpske Krajine i izvršile jedan
15 bestijalni zločin. Tu su 22 vojnika preklana. Radi se znači o ubistvu koje je...
16 očito, kasnije, kada je vršena... kada je vršena obdukcija, vidilo se da se radi
17 uglavnom o ubistvu hladnim oružjem.

18 P: Pomenuli ste Ravne Kotare, masleničku operaciju u januaru 1993. Šta
19 je bilo sa kućama, imovinom u selima na koje je napadala Hrvatska vojska,
20 crkvom, srpskog stanovništva?

21 O: Srpska imovina je opljačkana, uništena i spaljena. Isto je tako bi...
22 i...isti takav odnos je bio i prema i... objektima, znači, i prema... a i prema
23 crkvenim objektima, prema pravoslavnim crkvama.

24 P: Da li Vam je poznato da li je Savet bezbednosti reagovao na tu
25 operaciju u području Maslenice? I da li je Hrvatska trpila neke posledice?

26

27

28

29

30

1 O: Kol'ko mi je poznato, Hrvatska nije trpjela nikakve posljedice u vezi
2 ovoga. Ponovo se svelo na jedno blago upozorenje, a Hrvatska je takvim pristupom
3 Ujedinjenih nacija, faktički, bila osokoljena i ohrabrena da krene u dalje
4 zločine prema narodu Republike Srpske Krajine.

5 P: Da li znate gde se nalazi područje Medačkog džepa? Koja sela obuhvata
6 i šta se to desilo u septembru 1993. godine?

7 O: Poznato mi je. Medački džep se nalazi u području, faktički, on je bio
8 u području opštine Gračac. To su bila srpska sela koja su se pripojila opštini
9 Gračac, o čemu sam juče govorio.

10 P: Oprostite, gospodine Ličina, Oprostite što Vas prekidam. Da li je to
11 bilo područje pod zaštitom Ujedinjenih nacija?

12 O: Da, svakako. To je... to je bilo u području pod zaštitom mirovnih
13 snaga Ujedinjenih nacija. Radi se o selima Divoselo, Počitelj, Ornice i Čitluk.

14 P: Šta se dogodilo sa tim područjima? Imate li saznanja?

15 O: Pošto sam u to vreme -

16 G. BLACK: [simultani prijevod] Prigovor, časni Sude. Izvinjavam se što
17 prekidam. Nisam ranije ulagao prigovor jer sam mislio da će ovo biti jedna
18 kratka tema, ali želio bih da znam u čemu je relevantnost svega ovoga, pogotovo
19 ako svjedok želi da pomene da je tu došlo do pobune, ali ne ulažem prigovore na
20 to. Ali detalji šta se desilo sa civilnim stanovništvom, zatim o napadima Hrvata
21 na Srbe, ja ne shvatam kakve to ima veze sa optužbama u Optužnici.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Milovančević?

2 G. MILOVANČEVIĆ: Odbrana u svedočenju ovog svedoka i kroz pitanja koja
3 postavlja pokušava da ukaže na prirodu izveštaja Ujedinjenih nacija koji su
4 slani Savetu bezbednosti i u kojima vrlo malo ili gotovo nema detalja o onome
5 što se dešavalo na području pod zaštitom Ujedinjenih nacija u situacijama kada
6 je tamo strahovito stradalo civilno stanovništvo. Slani su jednostrani
7 izveštaji, po mišljenju Odbrane. Naravno, mi to ne možemo samo komentarisati na
8 takav način, nego želimo da pokažemo kroz prikazivanje situacije na terenu, i
9 mislimo da je ovo pitanje vrlo relevantno jer je također povezano sa osnovnom
10 tezom Tužilaštva o udruženom zločinačkom poduhvatu.

11 Ovo pitanje daje odgovor na mnoge teme koje Tužilaštvo pokreće u svom
12 slučaju, a odnose se na prisustvo naoružanja kod milicije Krajine, na prisustvo
13 Vojske SAO Krajine, na prisustvo UNPROFOR-a i na ponašanje svih učesnika.
14 Odbrana dakle kompletno osporava tezu Tužilaštva po svim tim pitanjima i tvrdi
15 da su čak izveštaji Ujedinjenih nacija potpuno nerealni, potpuno jednostrani,
16 potpuno pristrasni. Da bi se to videlo i da bi se takav zaključak u stavu
17 Odbrane mogao iskazati, neophodno je pitati svedoka makar o onim ključnim
18 zbivanjima koja su čak registrovana i u nekim rezolucijama Saveta bezbednosti.

19 G. BLACK: [simultani prijevod] Ako bih mogao da odgovorim, časni Sude.
20 Ako je poenta bila da se ospore izvještaji Ujedinjenih nacija, zašto onda nismo
21 vidjeli nijedan izvještaj Ujedinjenih nacija? Ti izvještaji postoje, neke smo
22 vidjeli, mnogi su objelodanjeni Odbrani, ali Odbrana ih ne koristi. Odbrana bi
23 radije iznosila svoje argumente tako što će svjedok govoriti o tim izvještajima,

24

25

26

27

28

29

30

1 o govorima, ali mi nikad nismo vidjeli te izvještaje. Ja predlažem da kao i o...
2 ono što se dešava ovde, obično se dešava, da Odbrana pokušava da se fokusira na
3 akcije hrvatskih snaga umjesto da se fokusira na tačke Optužnice. Ako su oni
4 zaista napadali, odnosno ako oni zaista napadaju izvještaje Ujedinjenih nacija,
5 onda treba da vidimo te izvještaje, tako da se utvrdi relevantnost, jer
6 relevantnost o udruženim zločinačkim poduhvatima, po meni, je potpuno minimalna
7 ovde jer Tužilaštvo tvrdi da je udruženi zločinački poduhvat postojao 1990. i
8 1991. godine, a ovo je sve nešto što se desilo kasnije.

9 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Black, Odbrana nikada nije
10 iznijela koji su to argumenti Odbrane. Mi pokušavamo da to čitamo između redova.
11 Ali ono što Vi tvrdite je da oni pokušavaju da pokažu ono što su Hrvati radili
12 Srbima i to je dosljedno onome što oni rade od početka. Ovaj Međunarodni sud, a
13 prvenstveno ovo Vijeće pokušava uvijek da ustanovi koji su argumenti Odbrane i
14 nisu nam još rekli koji su argumenti Odbrane, pa je zbog toga vrlo teško
15 utvrditi koje je pitanje relevantno, a koje nije relevantno. U mjeri u kojoj je
16 Vijeće uspjelo da čita između redova čini se da je to odbrana koju izlažu
17 advokati Odbrane. I Vi ste to takođe utvrdili.

18 G. BLACK: [simultani prijevod] Naš je stav... možda je to njihova
19 odbrana, ali to nije pravno validna odbrana. Činjenica da je to uradila i druga
20 strana ne može ni na koji način utjecati na krivičnu odgovornost gospodina
21 Martića za koje se tereti u Optužnici.

22 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ali ako ja donesem odluku u Vašu
23
24
25
26
27
28
29
30

1 korist, onda oni moraju da završe izvođenje svojih dokaza jer nemaju ništa drugo
2 da nam kažu.

3 G. BLACK: [simultani prijevod] Oni će ili morati da zatvore izvođenje
4 svojih dokaza, ili da nađu pravno opravdanje za iznošenje takvih argumenata više
5 od 260 sati, a ne da zaista brane svog klijenta, jer to ima uticaj na ovaj
6 predmet.

7 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Zar Vi niste malo zakasnili sa ovim
8 argumentom?

9 G. BLACK: [simultani prijevod] Ja pokušavam sve vrijeme da uložim
10 prigovor na tako nešto. I gospodin Whiting takođe, i ostale kolege ulažu
11 prigovor na ovakve vrste pitanja. Kad god su unakrsno ispitivali, ispitivali su
12 u vezi sa zločinima Hrvata u odnosu na Srbe i išli su izvan, potpuno, tačaka
13 Optužnice. Mi smo pokušavali da ne ulažemo previše prigovora na tako nešto, ali
14 mi smo konstantno ulagali prigovore tokom čitavog suđenja.

15 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Gospodine Black, možda tu
16 postoji još jedna poenta, jer, kako je gospodin Milovančević rekao, dok je
17 Tužilaštvo izvodilo dokaze, pojavljivali su se dokazi koje su donosili svjedoci
18 Tužilaštva u vezi sa Vanceovim planom i kontekstom u kojem je sklopljen, u kojem
19 je donesen taj plan, i takođe o snagama UNPROFOR-a. I posebno su dali jedan
20 pogled iz kog se moglo zaključiti da su Srbi bili agresori, a Hrvati su bili oni
21 koji su napadnuti. I to je bila perspektiva koja je bila dosljedna izvođenju
22 dokaza Tužilaštva. Mislim, što sada gospodin Milovančević govori da je to
23 činjenično netačno, to nije relevantno za određivanje, na kraju, određivanje
24 samih pitanja. I ono što Odbrana sada pokušava je da, ustvari, ispravi naš
25 pogled na cijelu situaciju tako da, kako oni žele, mi shvatimo da Srbi, ustvari,
26 nisu bili agresori, već da su to bili Hrvati u tim okolnostima. Mislim da

27

28

29

30

1 je to sa stanovišta relevantnosti ono što oni pokušavaju da urade. Dakle iz
2 njihove perspektive to ima relevantnost. I na kraju će to biti dio onoga što će
3 se nalaziti pred Vijećem kada Vijeće bude donosilo odluke o određenim pitanjima
4 i bit će nužno da bi se odredilo pitanje krivice ili nevinosti u vezi sa tim
5 relevantnim tačkama Optužnice. Dakle to je moj pogled na sve ovo.

6 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Samo još jednu stvar. Sa stanovišta
7 Odbrane... I to je ponovo ono što pokušavamo da čitamo između redova, jer je tu
8 riječ o nekoj vrsti samoodbrane. To je ono što Odbrana pokušava da izloži. Da li
9 ćemo mi doći do takvog zaključka na kraju, to je drugo pitanje, ali tako ja
10 shvatam argumente Odbrane.

11 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Da, ja se slažem s tim. Hvala,
12 sudija Moloto.

13 G. BLACK: [simultani prijevod] Samo trenutak da se konsultujem sa
14 kolegom.

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Izvolite.

16 [Tužiteljstvo se savjetuje]

17 G. BLACK: [simultani prijevod] Da li mogu kratko da odgovorim na to,
18 časni Sude?

19 SUDAC MOLOTO: /nedostaje simultani prijevod/

20 G. BLACK: [simultani prijevod] Prva stvar je - nadamo se da je to
21 pojašnjeno - Tužilaštvo nikada nije tvrdilo da hrvatska strana nije kršila
22 Vanceov plan ili da nije postojao oružani sukob, uključujući i ružičaste zone o
23 kojima ovdje sada raspravljamo. Mi smo pokušali da se fokusiramo na odnos prema
24 hrvatskim civilima unutar teritorije RSK-a. To je fokus našeg predmeta. I mislim
25 da, ono što je najvažnije, samoodbrana nije odbrana za ratne zločine i zločine

26

27

28

29

30

1 protiv čovječnosti koji su počinjeni u odnosu na civile RSK-a, i mislim da je to
2 jasno iz sudske prakse. I mislim da je to takođe citirano u našim podnescima, a,
3 naravno, mi ćemo to citirati u našem završnom podnesku. Kada je riječ o ovoj
4 raspravi, ja shvatam da to ima izvjesnu relevantnost u donosu na Vanceov plan,
5 ali upravo... i ako je to razlog zbog kojeg se to iznosi, pored toga što ima
6 izvjesnu relevantnost, ostaje pitanje zašto se toliko vrijeme posvećuje tom
7 pitanju, koje je vrlo marginalno i ima vrlo ograničen značaj ili nema uopšte
8 značaj za dokaze Tužilaštva jer to nikada nije bio dio dokaza Tužilaštva, da
9 hrvatska strana nije kršila Vanceov plan.

10 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Ja se slažem s Vama, gospodine
11 Black, osim činjenice da je Tužilaštvo izvelo veliki dio dokaza u vezi s tim, i
12 mislim da ne bi bilo u interesu pravde, i ja - to je moje lično mišljenje, ne
13 znam da li se moje kolege slažu sa mnom - ne bi bilo fer da se Odbrana ograniči
14 u tom pogledu, ako je Tužilaštvo, makar i usput, izvelo čitav niz dokaza. I oni
15 sa svoje strane imaju pravo da protivrječe tim dokazima, tako da ja mislim da je
16 u interesu pravednog i nepristrasnog, fer suđenja da se Odbrani da mogućnost da
17 iznese ta pitanja i da im protivrječi i da takođe Vijeću izloži koji su njihovi
18 argumenti, koji su njihovi odgovori o činjenicama na ta pitanja. Prema tome iz
19 te perspektive, uz prihvatanje toga koje ste Vi dokaze iznijeli pred Tužilaštvom
20 /u engleskom transkriptu: „Raspravnim vijećem"/, mislim da moramo biti fer i
21 prema drugoj strani.

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 G. BLACK: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude.

2 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ja samo želim da dodam još jednu
3 stvar ovdje: bez obzira koliko nešto može izgledati beznačajno sa stanovišta
4 Tužilaštva, na Odbrani je da to tumači. I ako to sa njihovog stanovišta
5 predstavlja značajnu poentu, onda oni moraju imati mogućnost da se time bave.

6 G. BLACK: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude. Ne želim više na tome
7 da insistiram.

8 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala. Odbacuje se Vaš prigovor.

9 Gospodine Milovančević, izvolite.

10 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala, časni Sude.

11 P: Područje Medačkog džepa, rekli ste, gospodine Ličina, bilo je
12 područje pod zaštitom Ujedinjenih nacija. Šta se dogodilo sa stanovništvom u
13 vreme operacije zvane "Medački džep" - civilnim, srpskim stanovništvom?

14 O: Kao što sam maloprije rekao, područje Medačkog džepa je područje ova
15 četiri sela sa ostalim zaseocima. U septembru mjesecu 1993. godine došlo je do
16 upada hrvatskih snaga i, koliko se sjećam, čak i po izvještaju generala Jeana
17 Cota iz mirovnih snaga Ujedinjenih nacija tada na tom području nakon te hrvatske
18 operacije nije bilo ničega živog, znači ne samo nikoga, nego ničega živog.
19 Uništeno je sve: vojnici koji su se tu zatekli, civili, domaće životinje.
20 Apsolutno sve... sve u Medačkom džepu, Divoselu, znači, i ostalim selima bila
21 je, faktički, spržena zemlja.

22 P: Da li Vam je, gospodine Ličina, poznato nešto o tome da li je bilo
23 pregovora predstavnika Republike Srpske Krajine sa hrvatskom stranom uz
24 posredovanje bilo UNPROFOR-a ili međunarodnog pregovarača? Da li -

25 O: Koliko se sjećam, obično su u vreme pregovora srpske i hrvatske
26 strane dešavali su se upravo ovakvi upadi. Ako me sjećanje dobro služi, tadašnji

27

28

29

30

1 predsjednik Vlade, Đorđe Bjegović je bio u... na pregovorima - ne znam da li je
2 bilo u Londonu ili u kom je... u... gdje je bilo - uglavnom, baš u vreme kada se
3 des... kada se desio Medački džep. Inače, zaboravio sam još da dodam, u Medačkom
4 džepu je bilo nešto oko 100 poginulih. Inače, to su većinom ljudi sa područja
5 opštine, moje opštine odakle ja dolazim, iz opštine Gračac, i dijelom iz opštine
6 Donji Lapac, tako da veliki dio ti ljudi... tih ljudi sam lično poznavô.

7 P: Da li Vam je poznato nešto o takozvanom Zagrebačkom sporazumu? Da li
8 znate njegove odrednice? To je sporazum zaključen negde 29., čini mi se, marta
9 1994. godine.

10 O: Zagrebački sporazum je, da, u vreme bio potpisan, znači u vreme 1994.
11 godine. On je tretirao neku ekonomsku saradnju, početak, ustvari, ekonomske
12 saradnje između Srba i Hrvata. Mislim da se radilo o puštanju autoputa i, čini
13 mi se, naftovoda, ako se ne varam.

14 P: Ja sam imao u vidu jednu vrstu vojnog sporazuma koji je predviđao
15 razdvajanje snaga. Vi ste govorili o ekonomskom sporazumu. Da li Vi tu pravite
16 neku razliku?

17 G. BLACK: [simultani prijevod] Prigovor.

18 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Milovančević, ne možete to
19 raditi. Žao mi je. Svjedok Vam je dao odgovor. To je ekonomska saradnja. Kakve
20 veze sad ima vojni sporazum? On Vam je odgovorio. Ono što imate na umu zadržite
21 za sebe. Nastavite sa ekonomskom saradnjom.

22 G. MILOVANČEVIĆ: Kada ste pomenuli tu ekonomsku saradnju, gospodine
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Ličina, da li je došlo do realizacije nekih elemenata dogovora o ekonomskoj
2 saradnji?

3 O: Kol'ko se sjećam, došlo je do puštanja autoputa na području zapadne
4 Slavonije. Inače, Zagrebački sporazum je imao više nivoa. Znači jedan je bio taj
5 ekonomski, drugi je bio postojao vojni. Znači postojalo je više stepena
6 Zagrebačkog sporazuma.

7 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ja ću Vam uskratiti da govorite o
8 vojnom sporazumu. Bavite se ekonomskim sporazumom, u redu?

9 G. MILOVANČEVIĆ:

10 P: Gde ste se, gospodine Ličina, nalazili u maju mesecu 1995. godine?

11 O: U maju mesecu 1995. godine bio sam u Gračacu, znači tamo gde sam
12 živio.

13 P: Kada ste pominjali operaciju "Bljesak", možete li nam reći odakle Vam
14 potiču te informacije o toj operaciji i da li nam možete reći nešto ukratko šta
15 se to dogodilo i na kom području?

16 O: Kao što sam ranije rekao, dakle, ja sam bio poslanik Skupštine i član
17 odbora za odbranu i bezbednost. U maju mjesecu 1995. godine dolazi do upada
18 hrvatskih snaga, znači još jedne hrvatske agresije na Republiku Srpsku Krajinu i
19 do još jednog kršenja Vanceovog plana, i dolazi do upada u područje zapadne
20 Slavonije - mislim da je to bio Sektor zapad, ako se ne varam. Dolazi do
21 velikoga... Znači kompletno su tada etnički očišćene opštine Pakrac i Okučani.
22 Inače, zapadna Slavonija je pogrom imala i 1991. godine, kada su Srbi etnički
23 očišćeni sa područja Grubišnog Polja, Podravske Slatine i Daruvara. Znači
24 kompletno jedan sektor je očišćen od Srba, sa velikim brojem žrtava. Kasnije su
25 nekakva saznanja bila da su se... da se određeni broj žrtava... čak da je
26 spaljivan u... u pećima u Sisku, ali je... To govorim ovako, iz nekih saznanja
27 koja sam dobio iz... iz druge ruke.

28

29

30

1 P: Da li je u trenutku kada je došlo do napada Hrvatske vojske i
2 policije na zapadnu Slavoniju to područje bilo pod kontrolom Ujedinjenih nacija?

3 O: Da. U to vreme to je bilo pod kontrolom Ujedinjenih nacija. Inače, to
4 je vreme nakon onih političkih previranja koja su vezana za plan Z-4, takozvani
5 plan Z-4.

6 P: Da li su se Hrvatska vojska i policija ikada povukli sa područja
7 zapadne Slavonije? Dakle napali su područje pod zaštitom Ujedinjenih nacija,
8 kažete proterali su stanovništvo. Da li je Savet bezbednosti reagovao na takvu
9 agresiju i na takvo kršenje međunarodnog prava?

10 O: Nije mi poznato. Ponovo se to svelo na nekakav verbalni ukor, ali
11 hrvatske snage su tamo ostale i, faktički, dobile su na neki način zeleno
12 svjetlo da izvrše i ovu kasniju agresiju na Republiku Srpsku Krajinu u... u...
13 znači područje SAO Krajine, nekadašnje, u augustu mjesecu 1995.

14 P: Da li su Vam poznati neki detalji u vezi sa planom Z-4? Kad je došlo
15 do njegove ponude? Šta je on sadržavao? Šta se desilo sa tim planom?

16 O: Vreme dešavanja oko plana Z-4 vezano je za period kraja 1994. i
17 početka 1995. Inače, plan Z-4 ranije je bio ponuđen u varijanti kada je Hrvatska
18 još 1992. godine pod pritiskom međunarodne zajednice imala nekakav predlog o
19 redefinisaniu Hrvatske. Mislím da su imali i ustavni zakon o formiranju kotareva
20 Knin i Glina. Faktički, taj plan, samo drugačije nazvan, nazvan kao plan Z-4,
21 ponuđen je Republici Srpskoj Krajini, ali se to desilo u isto vreme kada je i
22 došlo vreme za, mislim, produženje mandata UNPROFOR-a. Predsednik Martić nas je
23 tada informisao da će se o planu razgovarati kada se definiše status snaga
24 Ujedinjenih nacija, što je bilo potpuno logično toga momenta.

25 P: Da li znate da li je taj status definisan?

26

27

28

29

30

1 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Prije nego što nastavite, ko je
2 bio predsjednik Martić?

3 SVJEDOK: Predsednik Martić je...

4 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Gospodine Ličina, možete li
5 odgovoriti na to pitanje? Možda su ranije izvedeni dokazi u vezi s tim, a ja sam
6 to propustila. Izvinjavam se. Dakle, ko je predsednik Martić?

7 SVJEDOK: [simultani prijevod] Predsednik Milan Martić je bio izabran za
8 predsjednika 1994. godine, u januaru, ako se ne varam, a ovde je prisutan u
9 sudnici.

10 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Hvala Vam lijepo.

11 G. MILOVANČEVIĆ:

12 P: U vezi sa pitanjem koje Vam je postavila časna sudija Nosworthy,
13 rekli ste, gospodin Martić je bio izabran za predsjednika. Za predsjednika čega?
14 On je bio...? Recite punu funkciju.

15 O: On je bio izabran za predsjednika Republike Srpske Krajine.

16 P: Hvala. Da li Vam je poznato da li je u zapadnoj Slavoniji bilo žrtava
17 na srpskoj strani?

18 O: Kol'ko mi je poznato, u zapadnoj Slavoniji je bio veliki broj žrtava.
19 Ne znam sad tačno. Ako mogu da pogledam, imam negde ovaj izveštaj. Ovo je
20 izveštaj Dokumentacionoga centra "Veritas" za 1995. godinu. Mislim da se radilo
21 negde o nekih... da li 1000 žrtava ili tako nekako, nestalih i -

22 P: Da li znate da li je ikada utvrđen tačan broj žrtava?

23 O: Tačan broj žrtava nikad nije utvrđen. Podaci sa kojima mi baratamo i
24 sad kao Vlada Republike Srpske Krajine u progonstvu su podaci koje dob... smo
25 dobili od Dokumentaciono-informacionog centra "Veritas" koji se ovim bavi. Ovde

26

27

28

29

30

1 se radi o nespornim žrtvama, znači o žrtvama gdje su porodice došle, prijavile
2 imenom i prezimenom; znači te žrtve. I za ukupno vreme trajanja, po podacima
3 "Veritasa", radi se o nekih 6.500, čini mi se, ukupno poginulih i nestalih.

4 P: Vi govorite o 6.500 nestalih osoba na kom području i u kom periodu
5 vremena?

6 O: U periodu od devedeset i... devedesete, devedes... od 1991. do 1995.
7 na području Republike Srpske Krajine. Radi se o građanima Republike Srpske
8 Krajine. Kada se vršil... kada se ovo vršilo, mi smo znači sve one, normalno,
9 ljude koji su živjeli sve vrijeme rata u Krajini vodili kao žrtve.

10 SUDAC MOLOTO: /prijevod engleskog transkripta: "Što je centar
11 'Veritas'?" /

12 SVJEDOK: [simultani prijevod] Dokumentacioni-informacioni centar
13 "Veritas" je... je nevladina organizacija koja se bavi prikupljanjem podataka o
14 žrtvama... o žrtvama na području Republike Srpske Krajine. Vodi ga gospodin Savo
15 Štrbac.

16 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ali te informacije koje ste nam
17 upravo saopštili, da li one potiču iz tog izvora, iz te organizacije?

18 SVJEDOK: [simultani prijevod] Da. Ovo što sam sad upravo rekao. Mada
19 mi... po našim saznanjima, te žrtve su i veće, ali sticajem okolnosti i zbog
20 situacije u kojoj se nalazimo, mi nismo mogli više da prikupimo. Naš kompletan
21 narod je rasijan širom svijeta i teško je doći do svih podataka. A ovo su podaci
22 znači ljudi koji su neposredno dolazili u organizaciju, znači u Dokumentaciono-
23 informacioni centar "Veritas" i prijavljivali svoje... svoje rođake, prijatelje,
24 nestale; nestale i poginule. A pošto je "Veritas" osnovan još - ne znam da li
25 1992. ili 1993. - 1993. godine, on je vršio... i za vreme dok smo bili u

26

27

28

29

30

1 Krajini, on je vršio, ovaj, vršio tu svoju ulogu i... i tada, tako da ima
2 podatke iz onog vremena, a ovo se uglavnom tiče ovih dešavanja u maju i augustu
3 1995.

4 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] U kojoj formi ste dobili te
5 informacije od "Veritasa"?

6 SVJEDOK: [simultani prijevod] U formi tabela. Evo, imam kod sebe tu
7 jednu, kako izgledaju otprilike. Znači oni imaju svoje redovne biltene u kojima,
8 ovaj, obavještavaju i, kol'ko mi je poznato, mislim da s... da Dokumentaciono-
9 informacioni centar "Veritas" saraduje sa... sa ovim Tribunalom, tako da mislim
10 da on i redovno dostavlja svoje podatke ovde.

11 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam.

12 Možete nastaviti, gospodine Milovančević.

13 G. MILOVANČEVIĆ:

14 P: Pominjali ste "Oluju", gospodine Ličina. Šta se označava tim
15 terminom?

16 O: Terminom "Oluja" označava se agresija Hrvatske vojske na teritorij
17 Republike Srpske Krajine, tačnije na teritorij nekadašnje SAO Krajine. To su
18 područja sjeverne Dalmacije, Like, Korduna i Banije. "Oluja" se des... je počela
19 4. augusta 1995. godine.

20 P: Da li možete reći kakav je ishod te operacije, najkraće?

21 O: Ishod operacije "Oluja" je definitivno najveće etničko čišćenje koje
22 se desilo u Europi poslije Drugog svjetskog rata. Proces etničkog čišćenja
23 Hrvatske od Srba -

24 G. BLACK: [simultani prijevod] Prigovor, časni Sude.

25 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da.

26 G. BLACK: [simultani prijevod] Izvinite što prekidam, ali moram da
27 prigovorim. Radi se o augustu 1995. Mislim da je Vijeće već donijelo odluku u

28

29

30

1 kojoj se kaže da bez obzira šta se desilo sa Srbima, šta su Hrvati uradili
2 Srbima tokom "Oluje", to nije relevantno za ovu Optužnicu. Može da se radi čak i
3 o samoodbrani, jer sve se to dešava nakon onoga što su navedeni zločini u ovoj
4 Optužnici, period poslije toga. Nema osnove za ovakvo nešto, časni Sude. Po
5 našem mišljenju, jednostavno nije relevantno za ovaj predmet.

6 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Milovančeviću?

7 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, Optužnica obuhvata period od 1991. do kraja
8 1995. godine. Gospodin Martić se po Optužnici tereti za učešće u udruženom
9 perio... zločinačkom poduhvatu u celom ovom periodu. Tužilac je malopre,
10 stavljajući prethodnu primedbu - moj kolega tužilac - objasnio da se radi o
11 udruženom zločinačkom poduhvatu koji je učinjen u periodu 1990. - 1991. Ako on
12 želi da izvrši tu promenu Optužnice, ja ću biti vrlo rad da je čujem, ali u
13 Optužnici piše da se period udruženog zločinačkog poduhvata odnosi na kompletan
14 period do kraja 1995. godine. U tome periodu desilo se nešto što tužilac u
15 svojoj Optužnici pominje. Tužilac u svojoj Optužnici, u završnim odredbama, u
16 završnim paragrafima, negde pri kraju Optužnice, sedamdesetih... ili 69,
17 sedamdesetih - mogu učiniti grešku u broju - pominje operaciju "Oluja" i kaže da
18 je tom operacijom hrvatska vlast uspostavila svoj autoritet nad teritorijom SAO
19 Krajine. Za tužioca je to jedini komentar ovakvog čina, napada na zonu pod
20 zaštitom Ujedinjenih nacija. Tužilac čak konstatuje u optužnici da se
21 stanovništvo sa vojskom povuklo, i sada se još protivi što mi pitamo svedoka a
22 kako je do tog povlačenja došlo. Naravno, mi se u pogledu te odredbe u Optužnici
23 sa Tužilaštvom nismo usaglasili. To je jedno od ključnih pitanja o kojima se
24 nismo usaglasili. A izostavljanjem takvih pitanja dolazi se onda do nekih drugih

25

26

27

28

29

30

1 zaključaka u Optužnici koje mi takođe osporavamo. I ovo je vrlo relevantno
2 pitanje. Naravno, po ko zna koji put je ob...Obrana u situaciji da ukazuje da
3 bi, zaista, bilo neverovatno i naivno da mi pokušavamo da zločin branimo
4 zločinom. Ne radi se o takvom principu Odbrane. Radi se o nečem drugom. Obrana
5 želi da pokaže da je sve vreme postojao udruženi zločinački poduhvat sa hrvatske
6 strane i da je srpsko stanovništvo od početka do kraja samo pokušavalo da se
7 zaštiti i da uprkos Ujedinjenih nacija je završilo sa totalnim egzodusom, u
8 rasejanju. Ovde se stvari predstavljaju sasvim drugačije. Da li je u tim ratnim
9 zbivanjima bilo pojedinačnih zločina ili ne? Ja bih voleo kolegu... da mi kolega
10 tužilac navede rat u kome nije bilo zločina. Ali u tom pogledu mi ćemo izvoditi
11 dokaze, ali se sad bavimo temom koja je pokrenuta Optužnicom. Zato mislimo da je
12 ovaj prigovor potpuno neosnovan.

13 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Mogu li da pitam, gospodine
14 Milovančeviću, da Vas zamolim, kada odgovarate na prigovor, pokušajte da se
15 usredsredite na prigovor, a nemojte se baviti cijelim predmetom. No, čuo sam šta
16 ste rekli. Izvolite, gospodine Black.

17 G. BLACK: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude. Ako mogu da odgovorim
18 ukratko. Prije svega, mislim da je cijenjeni kolega pomenuo pasus 78 iz
19 Optužnice. Tu se spominje operacija "Oluja". Kako sam ja to shvatio, ni u jednom
20 trenutku se to ne opisuje kao nešto da je došlo do povlačenja civila iz vojske
21 /prijevod engleskog transkripta: "s vojskom"/. Nismo to rekli u Optužnici, a to
22 upravo kaže cijenjeni kolega iz Odbrane u retku 18 stranice 26. Spominje se
23 operacija "Oluja" u dijelu teksta u kojem su izložene dodatne činjenice
24 Optužnice jer se upravo... očigledno da je tada došlo do kraja RSK-a. Tačno
25 je... u pravu je kolega iz Odbrane da se vremenski period koji pokriva Optužnica
26 proteže sve do decembra 1995. godine. To je učinjeno da bi se mogla spomenuti

27
28
29
30

1 odgovornost iz člana 7(3), a to je da nije došlo do kažnjavanja čak ni nakon što
2 su podignute optužnice, nego da je 3. maja 1995. godine došlo do optužbe za
3 granatiranje Zagreba. Ne shvatam zašto bi operacija "Oluja" trebala da opravda
4 bilo koju od ovih optužbi /prijevod engleskog transkripta: "bilo koji od ovih
5 incidenata"/: granatiranje Zagreba ili bilo koji drugi incident. Takođe ne mogu
6 sa shvatim zašto bi hrvatska operacija u augustu 1995. godine imala nekakvog
7 odraza na ove događaje pred kraj 1995. godine, kao što se navodi u Optužnici.
8 Optužba nema namjeru da dopuni Optužnicu niti da skraćuje vremenski period koji
9 je relevantan za Optužnicu. Pokušao sam da kažem da je to ono što Optužnica
10 pokriva, događaje su se desili 1990. i 1991. godine, i to ne može da bude
11 odgovor na događaje koji su se desili 1993., 1994., 1995. godine. Ako Odbrana to
12 tvrdi, onda bih sugerisao da se radi o drugom predmetu, a ne o ovom.

13 [Suci vijećaju]

14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Kad se vratimo nakon pauze, Vijeće će
15 saopštiti odluku po prigovoru. A nastavit ćemo sa radom u petnaest do jedanaest.

16 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Molim, ustanite.

17 ... Početak pauze u 10.15h

18 ... Sjednica nastavljena u 10.49h

19 /nedostaje simultani prijevod/
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

/nedostaje simultani prijevod/

utorak, 15.08.2006.

Predmet br. IT-95-11-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena s transkriptom na engleskom jeziku.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

/nedostaje simultani prijevod/

utorak, 15.08.2006.

Predmet br. IT-95-11-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena s transkriptom na engleskom jeziku.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

/nedostaje simultani prijevod/

SVJEDOK: ... Gračacu, negdje, koliko se sjećam, negdje oko 5 ujutro, mislim da je bilo. Tada je počeo znači napad - kako sam kasnije saznao, hrvatski opšti napad na Krajinu. Prvi pravci napada kojima je Hrvatska išla bili su s područja Velebita -

G. MILOVANČEVIĆ:

P: Gospodine Ličina, molim Vas, pošto sada ne govorimo o detaljima te operacije, ja ću Vam se izviniti, ali Vas molim da ne nastavljamo sa tim detaljima kako ne bismo uzimali vreme. Interesuje me samo jedan... jedno Vaše životno iskustveno saznanje, Vaše doživljaje koje ste imali. Možete li nam reći da li je Gračac bila opština, i grad, i mesto na području pod zaštitom Ujedinjenih nacija i da li je u Gračacu bilo vojnih objekata? Kažete bilo je artiljerijske vatre ujutro po gradu.

O: Gračac je jedna od 27 opština u Republici Srpskoj Krajini. Nalazi se

1 u /nerazgovjetno/ u području Like. Gračac je sjedište opštine, samo mjesto
2 Gračac. U Gračacu, u samom mjestu Gračac, nije bilo nikakvih vojnih niti snaga,
3 niti nikakvih vojnih objekata. Najbliži, na...naše najbliže snage su bile na
4 nekih petnaestak ili dvadeset kilometara udaljene od tog mjesta, znači u rejonu
5 Malog Alana ili još dalje, u području Metke i tako.

6 P: Ko je otvorio tu artiljerijsku vatru? Kažete, počelo je granatiranje.
7 Ko je otvorio po tom mestu i po drugim mestima? Da to bude /nerazgovjetno/.

8 O: Otvorile su Hrvatska... Hrvatska vojska, hrvatske snage. Granatiranje
9 Gračaca je bilo prisutno i ranije, ali je tako intenzivno... najintenzivnije do
10 tada je bilo upravo taj dan. Inače, granatiranje Gračaca je bilo kontinuirano
11 nekoliko mjeseci prije toga.

12 P: U vezi sa ovim, postaviti ću Vam samo još jedno pitanje. Šta se desilo
13 sa Vama i sa civilnim stanovništvom?

14 O: Znači, ja sam, kao i većina Krajišnika, tada, u to vreme, znači u tih
15 nekoliko dana, u onoj koloni, u onom egzodusu otišao u Srbiju. Nas je...
16 Izbjegli smo tad pod pritiskom te hrvatske... te hrvatske agresije. Otišlo je,
17 po mojim saznanjima, oko 250.000 ljudi. Praktično jedna velika... jedno veliko,
18 veliko područje je potpuno etnički očišćeno. To je bio završetak jednog
19 kompletnog... znači jednog dešavanja koje je trajalo, eto, pet... nepunih pet
20 godina, gdje je sa područja Hrvatske otišlo preko 600.000 Srba. Znači kompletan
21 jedan narod je etnički očišćen iz jedne... iz jedne države.

22 P: Gospodine Ličina, u vezi sa Vanceovim planom, koji smo pominjali,
23 rezolucija kojom je usvojen taj plan i kojim su trupe Ujedinjenih nacija poslone
24 na pod... na teritoriju Jugoslavije nosi oznaku 743. Vi ste je bar tako
25 označili.

26 O: Da.

27 P: Da li Vam je poznato da li je hrvatska strana prihvatila odrednice
28 Vanceovog plana? Da li Vanceov plan obavezivao i Hrvatsku?

29 O: Vanceov plan je obavezivao i Hrvatsku. Ona ga je isto prihvatila. I
30

1 tek nakon pristanka i hrvatske, i srpske sna...strane, rezolucija je počela sa
2 se sprovodi u djelo. Međutim on je vrlo brzo prekršen od hrvatske strane. Eto,
3 ni nepuna tri mjeseca nakon početka razmještanja mirovnih snaga - prvo kršenje,
4 ono o čemu sam govorio na Miljevačkom platou.

5 P: Kada ste rekli da se sve to završilo operacijom "Oluja", moje
6 sljedeće pitanje je: Vi ste pominjali brojku od 6.500 građana Republike Srpske
7 Krajine koji su poginuli u toku tog perioda od pet godina, od 1991. do 1995. Da
8 li u tu brojku od 6.500 poginulih ljudi ulaze i lica nastradala u toku operacije
9 "Oluja"?

10 O: Jednim djelom da, ali, ponovo kažem, Dokumentaciono-informacioni
11 centar "Veri...Veritas" je te podatke prikupljao na taj način što su ljudi
12 dolazili... znači članovi porodica, rođaci, znači, su prijavljivali svoje
13 poginule ili nestale rođake. Ali mora biti jasno da je u to vreme došlo i do
14 velikog iseljavanja naših ljudi koji su otišli u treće zemlje. Nisu se samo
15 zadržali u Srbiji. Tako da mislim da su ti podaci ne...nepotpuni, da su
16 vjerovatno i veći.

17 P: Pitam Vas ovo zbog toga što se ovde u postupku pojavio kao ekspert
18 Tužilaštva funkcioner Vlade Republike Hrvatske, gospodin Grujić, koji je u svom
19 ekspertskom nalazu naveo da na teritoriji Republike Srpske Krajine ima 302
20 srpske žrtve.

21 O: Da li se to odnosi samo na operaciju "Oluja" ili -

22 G. BLACK: [simultani prijevod] Prigovor, časni Sude.

23 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da, gospodine Black?

24 G. BLACK: [simultani prijevod] Koliko se ja sjećam iskaza gospodina
25 Grujića, a nadam se da će me advokat Odbrane ispraviti ako griješim i ukazati mi
26 na to u transkriptu, ali on nije rekao da je bilo samo 302 žrtve srpske
27 nacionalnosti u operaciji "Oluja". On nas je upućivao na broj za koji je on

28
29
30

1 znao, ali nije govorio o ukupnom broju žrtava.

2 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Milovančević?

3 G. MILOVANČEVIĆ: Tužilaštvo je, časni Sude, Sudskom veću i Odbrani
4 dolazil... dostavilo ekspertski nalaz koji u popisu žrtava sadrži izričitu
5 odrednicu: 302 srpske žrtve i četiri hiljade sto, otprilike, sto pedeset osoba
6 čiji identitet, nacionalnost nije utvrđena. Odbrana je pokušala pitanjima
7 upućenim ekspertu da to pitanje proveri. Nismo mogli dobiti odgovor, osim što
8 smo dobili na...naknadno objašnjenje da je u operaciji "Oluja" došlo do
9 ekshumiranja nekih ljudi, ali postupak identifikacije nije završen i ne zna se
10 ko su te osobe.

11 Ja zbog toga predočavam cifre koje mi se čine drastično različitim od
12 ovoga o čemu svedoči ovaj svedok i pokušavam samo da izvršim makar kratko
13 upoređenje. I zbog toga sam postavio ovakvo pitanje.

14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Moj problem je u tome što je ovaj
15 svjedok već rekao da misli da informacija koju ima je nepotpuna i on misli da je
16 broj veći, a Vaše pitanje se odnosi na broj od 6.500 ljudi koji su poginuli. A
17 ako sam ja dobro shvatio Vaše pitanje, taj broj žrtava nije potpuno iz operacije
18 "Oluja". Vi ste pitali da li taj broj obuhvata i broj poginulih u operaciji
19 "Oluja". Možda možete da pitate svjedoka koliko ljudi je prema njegovim
20 informacijama poginulo u operaciji "Oluja", ako on to zna.

21 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, postaviti ću takvo pitanje. Mislim da niste
22 do kraja razumeli ono što sam ja pitao. Da ne bih davao objašnjenje, prihvaću

23
24
25
26
27
28
29
30

1 Vašu sugestiju. Logično je da postavim pitanje da svedok odgovori. Možete li
2 nam, gospodine Ličina... Uz Vaše dopuštenje, časni Sude, mogu li nastaviti?

3 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Nastavite, gospodine Milovančević. Da
4 čujemo šta ćete pitati.

5 G. MILOVANČEVIĆ:

6 P: Možete li nam reći kojim podatkom Vi raspolazete o broju žrtava
7 stanovništva srpske nacionalnosti u toku operacije "Oluje" u avgustu 1995.?

8 O: Podatak kojim ja raspolazem je oko 1.900 žrtava. Ovaj broj koji sam
9 rekao, 6.500, je podatak o ukupnim žrtvama za vreme celog rata, koji je iznio
10 Dokumentaciono-informacioni centar "Veritas". A ranije sam naveo da je samo na
11 području moje opštine u operaciji "Oluja" poginulo oko 200 ljudi.

12 P: Kada, gospodine Ličina, govorite o 6.500 žrtava, da li govorite o
13 srpskim žrtvama na teritoriju Republike Srpske Krajine? Da to ne bude...
14 Precizno...

15 O: Kada govorim o žrtvama, o 6.500 žrtava koje se vode kod
16 Dokumentaciono-informacionog centra "Veritas", ja govorim o žrtvama građanima
17 Republike Srpske Krajine. Mi tu nismo njih dijelili po nacionalnosti.

18 P: Vi ste... Da li ste Vi danas u statusu izbeglice, gospodine Ličina?

19 O: Da.

20 P: Da li osim Vas u ovom trenutku ima još osoba srpske nacionalnosti
21 koji su izbegli u toku "Oluje" i u toku ratnih dejstava, koji imaju takav
22 status?

23 O: Kao što sam ranije rekao, sa područja bivše Hrvatske izbjeglo je
24 preko 600.000, prije svega, Srba, ljudi srpske nacionalnosti, koji su se... spas
25 pronašli uglavnom u Srbiji, Republici Srpskoj i u trećim zemljama. U međuvremenu
26 država je... država Srbija je definisala... neki ljudi su morali iz raznih
27 razloga da podižu lične karte, zbog posla, zbog nekih... Prošlo je već 11

28

29

30

1 godina, tako da je sadašnji broj izbjeglica sveden samo na 107.000. Ali, ti
2 ljudi, iako su podigli lične karte, iako se zvanično ne vode kao izbeglice, su
3 izbeglice i dan-danas. Oni su i dalje prognani. Oni nisu ostvarili svoja prava.

4 P: Da li hoćete da nam kažete da preuzimanjem dokumenata u novoj državi,
5 danas Srbiji, odnosno ranije u Jugoslaviji, oni su formalno gubili status
6 izbeglice iako su i dalje bili prognana lica? Je l' to govorite?

7 O: Da. Oni su formalno izgubili status, tako da sad formalno status u
8 Srbiji ima 107.000, kol'ko ja... kol... podatak kojim ja trenutno raspolazem.
9 Ali kažem, ima i bar tri puta toliko ljudi koji imaju... koji su faktički
10 izbjeglice, ali su iz raznih razloga morali da podignu ličnu kartu da bi
11 regulisali neka svoja prava, bilo vezana za zaposlenje, neke nekretnine ili bilo
12 šta drugo.

13 P: Još jedno ću Vam pitanje postaviti, gospodine Ličina, za sam kraj. Na
14 početku Vašeg ispitivanja Vi ste objasnili pokušaj političkih predstavnika
15 srpskog naroda u Hrvatskoj da političkim putem reši status, odnosno pitanje
16 položaja srpskog naroda u Hrvatskoj na način koji je bio predviđen Ustavom. U
17 ovom postupku se često puta čuje da je srpsko stanovništvo plašeno genocidom, da
18 mu je podstrekavan strah preko medija, kroz govore političara, kroz pisanje
19 novinskih tekstova, kroz -

20 G. BLACK: [simultani prijevod] Prigovor, časni Sude. Ja ne vidim ovde
21 pitanje. Vidim govor kao da advokat Odbrane svjedoči. Možda griješim.

22 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] I ja imam taj problem, gospodine
23 Milovančević. Vi ste počeli da govorite o genocidu i drugim strahovima. Nisam
24 sasvim siguran da li Vi postavljate pitanje ili Vi sada svjedočite. Šta radite?

25
26
27
28
29
30

1 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, postaviti ću sasvim kratko pitanje da ne bih
2 ostavio takav utisak, ako dopuštate?

3 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] To bi bilo od velike pomoći. I kad
4 smo već kod kratkih pitanja, mogu li takođe zamoliti svjedoka da daje kratke,
5 koncizne odgovore na pitanja. Ja sam pokušao da se uzdržim da to ne kažem kako
6 bi Vam omogućio da Vi kažete sve što imate kao svjedok, ali većina su pitanja
7 dugi, i takođe i odgovori su jako dugi i idu daleko iznad onoga što je pitano. A
8 ako advokatu Odbrane budu trebali detalji, on će Vam postaviti dopunsko pitanje.
9 Pokušajte da se fokusirate na pitanje, da odgovarate na pitanje, a Vi takođe,
10 gospodine Milovančević, učinite isto. Hvala lijepo.

11 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala Vam.

12 P: Gospodine Ličina, bili ste visoki funkcioner SDS-a, bili ste
13 poslanik, bili ste sve vreme na teritoriju Republike Srpske Krajine od početka
14 izbijanja -

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Moram da Vas prekinem ponovo,
16 gospodine Milovančević, sve je to već ušlo u zapisnik. Znamo da je bio visoki
17 zvaničnik. Samo postavite pitanje tako da Vaše pitanje bude kratko. Nemojte da
18 dajete nikakav uvod za Vaše pitanje.

19 G. MILOVANČEVIĆ:

20 P: Gospodine Ličina, da li je ikada na partijskom, na državnom nivou, na
21 nivou SAO Krajine u delovanju organa kod stanovništva stvaran lažni strah od
22 navodnog genocida i lažne opasnosti od navodno opasne ustaške ili neustaške
23 države?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Nikada ni na jednom organu, kako stranke SDS-a, tako i svih državnih
2 organa SAO Krajine i Republike Srpske Krajine nije stvaran strah. Ono o čemu se
3 radilo su, ustvari, činjenice koje su bile očite svima. Hrvatska je bez Srba
4 krenula u redefinisane uređenja države. Redefinisala je Ustav bez pristanka
5 Srba. I Srbi su na svoje političke poteze bili apsolutno prinuđeni da ih urade.
6 Svi potezi koje je srpsko rukovodstvo u Krajini radilo bili su iznuđeni od
7 strane djelovanja Hrvatske, kako formiranja SAO Krajine, koje se dešava u vreme
8 donošenja hrvatskog Ustava, kako ga... isto tako kasnije oni referendumima kada se
9 Hrvatska odcjepljuje od Jugoslavije, tada i Krajina raspisuje referendum. Znači
10 sve jedan put. Krajina je samo poštovala zakone, za razliku od Hrvatske, koja to
11 nije činila. Isto tako Hrvatska je pogazila sve međunarodne zakone ovim velikim
12 ofanzivama i napadima na teritorij pod zaštitom Ujedinjenih nacija.

13 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude -

14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ponovo, gospodine Ličina, Vaš odgovor
15 na pitanje je već u prvoj rečenici, i onda ste Vi napravili još 11 do 12
16 rečenica koje zaista nisu odgovor na pitanje. Ono što ja pokušavam Vama da
17 sugerišem: slušajte pitanje, odgovorite na pitanje. Ako se od Vas budu tražili
18 još neki detalji, advokat Odbrane će Vam postaviti dodatna pitanja. Mi
19 pokušavamo da završimo sa ovim predmetom što je prije moguće. A ako budemo
20 slušali dugačke govore koji nisu odgovora na pitanja, nema izgleda da završimo.

21 Izvolite, gospodine Milovančević.

22 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, ja sam završio sa glavnim ispitivanjem.
23 Dopustio sam svedoku da završi ovih nekoliko rečenica smatrajući ih objašnjenjem

24

25

26

27

28

29

30

1 onoga što je u prvoj rečenici rekao. Hvala Vam. Hvala Vam, gospodine svedoče.

2 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala, gospodine Milovančević.

3 Gospodine Black?

4 G. BLACK: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude. Prije nego što počnem,
5 časni Sude, želio bi da uložim prigovor u sljedećem smislu: veliki dio onoga o
6 čemu je svjedočio ovaj svjedok ne nalazi se u rezimeu po pravilu 65ter. Ono što
7 mi tražimo da ubuduće, ukoliko ima dodatnih informacija koje se ne nalaze u
8 rezimeu po pravilu 65ter, mi tražimo dodatnu informaciju. Možda se sjećate kako
9 smo mi to zvali. To je ono što je Tužilaštvo radilo prilikom izvođenja svojih
10 dokaza. Odbrana je imala izjavu i ostalo, ali ako smo mi pravili pripremni
11 razgovor sa svjedokom i pojavili su se neki novi materijali kojima ćemo se
12 baviti u sudnici, mi smo na vrijeme to dostavljali Odbrani. I mi tražimo da se
13 slična praksa primjenjuje u slučaju Odbrane kako bi se nama pomoglo da se
14 adekvatno pripremimo za unakrsno ispitivanje.

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Jeste čuli to, gospodine
16 Milovančević?

17 G. MILOVANČEVIĆ: I mi imamo interes da upravo tako postupamo. Stalo nam
18 je, zaista, da se postupak odva...odvija korektno. Vodit ćemo o tome računa,
19 časni Sude.

20 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da li je tačno da ste Vi postavljali
21 pitanja o temama koje niste pomenuli u rezimeu po pravilu 65ter?

22 G. MILOVANČEVIĆ: /nečujno/, časni Sude, apsolutno u svemu u okviru tema
23 koje smo pomenuli u našem... u našem izveštaju.

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] To je sada pitanje koje je
2 osporavano. Morat ćemo to da pogledamo u rezimeu.

3 G. BLACK: [simultani prijevod] Da li želite da prođemo kroz to, časn
4 Sude? Koliko se ja sjećam, na primjer sjećam se da se barem jednom pominje
5 gospodin Martić kada je bio predsjednik i njegov stav u vezi sa Vanceovim
6 planom. I mislim da je sutkinja Nosworthy postavila pitanje u vezi s tim. U
7 rezimeu se nigdje ne pominje gospodin Martić.

8 Zatim bilo je pitanja o različitim organima Vlade RSK-a i različitim
9 ministarstvima i slično. To se također ne pominje u rezimeu po pravilu 65ter.

10 Vanceov plan se također pominje uzgred kada se kaže da u junu 1992.
11 godine nekoliko mjeseci nakon usvajanja Vanceovog plana došlo do masakra na
12 Miljevačkom platou. To je samo pominjanje Vanceovog plana, a bila je velika
13 diskusija o Vanceovom planu. Takođe, ako se sjećate, advokat Odbrane je iznio
14 nekoliko stavova u vezi sa dokumentima UN-a, koji nisu tačni. Ne vidim da se
15 nigdje pominju dokumenti UN-a u rezimeu.

16 Još jedan problem koji ja imam: možda je došlo do zabune, ali, iako je
17 advokat Odbrane rekao da je revidirao rezime po pravilu 65ter, ima mnogo izjava
18 o različitim temama, na primjer svjedok je iznio činjenice o snabdijevanju
19 oružjem Hrvata, zatim smo čuli priču o Špegelju, zatim o različitim stvarima u
20 vezi sa naoružavanjem, a to se ništa ne pominje u rezimeu po pravilu 65ter. Ono
21 što imamo je samo se pominje tema snabdijevanja oružjem Hrvata.

22 To su samo neki primjeri, časn Sude, i mislim da je potreban jedan
23
24
25
26
27
28
29
30

1 sveobuhvatan pregled da bi se navele sve teme koje su unesene, a koje se ne
2 nalaze u rezimeu po pravilu 65ter.

3 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da li imate neki odgovor na to,
4 gospodine Milovančević? Moje kolege i ja nismo imali vremena da pogledamo i
5 nemamo tu kopiju rezimea po pravilu 65ter u ovom trenutku.

6 G. BLACK: [simultani prijevod] Časni Sude, ja imam jednu kopiju, ako bi
7 Vam to pomoglo.

8 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ja sam već dobio kopiju.

9 G. BLACK: [simultani prijevod] U redu onda.

10 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ja ne vidim da se ovde pominje
11 operacija "Oluja" u ovom rezimeu, gospodine Milovančević. Naprotiv, vidim da se
12 pominje operacije "Bljesak".

13 G. MILOVANČEVIĆ: Časni... časni Sude, Odbrana smatra da ni jednim
14 pitanjem nije izašla iz suštine informacije koje je dostavila Tužilaštvu. Dakle
15 pomenula je čitav niz tema koje će obraditi s ovim svedokom, s tim što
16 pojedinačni odgovor svedoka na konkretno pitanje je nemoguće unapred predvideti
17 stopostotno da bi se onda taj mogući odgovor ukomp... u...inkorporirao u ovakvu
18 informaciju koju dostavljamo Tužilaštvu. Odbrana misli da se, što se tiče
19 informacije koje je prosljedila Tužilaštvu, pri ispitivanju svedoka držala
20 upravo ovih osnovnih i suštinskih tema o kojima je svedok svedočio.

21 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Vijeće Vam je upravo skrenulo pažnju
22 da se u rezimeu ne pominje operacija "Oluja", a Vi ste vodili vrlo ekstenzivno
23 ispitivanje u vezi s operacijom "Oluja". Ja ne želim dalje da raspravljamo o tom

24

25

26

27

28

29

30

1 pitanju, ali sama ova tačka opravdava da Vijeće ponovi zahtjev Tužilaštva u vezi
2 s tim da ako namjeravate da ispitujete izvan rezimea po pravilu 65ter, molim
3 Vas, dostavite dodatne informacije kojima ćete pokriti teme kojima ćete se
4 baviti tokom ispitivanja. I mislim da sada možemo da završimo sa tom temom.

5 Da li imate pitanje u unakrsnom ispitivanju?

6 G. BLACK: [simultani prijevod] Da, časni Sude. Hvala Vam.

7 Unakrsno ispituje g. Black:

8 P: Dobar dan, gospodine Ličina. Ja imam puno stvari kojim želim da se
9 bavim i moliću Vas, na isti način, da slušate pažljivo moje pitanje i pokušate
10 da odgovorite samo na moje pitanje. Da li me razumijete?

11 O: Da.

12 P: Sjećate se da ste juče govorili o HDZ-u kao hrvatskoj centralističkoj
13 stranci koja se odlikovala srbofobijom? Da li se sjećate toga?

14 O: Da. To nisam govorio samo za HDZ, nego i za ostale hrvatske stranke.

15 P: U redu, ali da se sada za trenutak usmjerimo na HDZ.

16 G. BLACK: [simultani prijevod] Ako bismo mogli da pogledamo u sistemu e-
17 courta dokument - i htio bih da se zahvalim svim ljudima koji su nam pomogli da
18 uložimo sva dokumenta u elektronski sistem - riječ je o dokumentu koji nosi
19 identifikacioni broj verzije na B/H/S-u 00440884 do 0809, a mislim da prevod na
20 engleskom ima broj 03017013 do 7055. I pošto je to prilično dug dokument, molim
21 da poslužitelj dâ kopije ovog dokumenta na B/H/S-u svjedoku tako da bismo

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 brže mogli da prolazimo kroz nju.

2 P: Gospodine Ličina, dok čekamo da se to pojavi na ekranu, ovo je
3 materijal koji se odnosi na prvu generalnu skupštinu HDZ-a u Zagrebu 1990.
4 godine. Je li to tačno?

5 O: Da, trebalo bi da bude. Tako piše na ovoj naslovnoj strani.

6 P: Zamolio bih Vas da pogledate stranicu 22 u verziji na B/H/S-u.

7 G. BLACK: [simultani prijevod] Časni Sude, to je stranica 17 u verziji
8 na engleskom.

9 P: Gospodine Ličina, tu se pojavljuju riječi "Statut Hrvatske
10 demokratske zajednice". Da li ste to našli?

11 O: Da, da. Našao sam.

12 P: Hvala Vam. Pogledajte član 10, 10.2. To je jedan od principa HDZ-a.

13 G. BLACK: [simultani prijevod] Gledam ekran... To bi trebalo da bude na
14 stranici 22 na B/H/S-u. Molim da nađemo pravu stranicu.

15 P: Mislim da Vi to već imate pred sobom. Tu se kaže da je jedan od
16 razloga osnivanja i principa HDZ-a da se dalje sprovede transformacija Republike
17 Hrvatske u demokratsku, parlamentarnu, višestranačku državu koja će garantovati
18 i osigurati sva osnovna prava i slobode svim državljanima bez obzira na rasu,
19 nacionalnost, vjersko opredeljenje, politička uvjerenja, pol i status osobe. To
20 je ono što piše u ovom dokumentu. Da li je to tačno?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: /?U/ 10.2 to piše, međutim u tački 10.1 piše da će se oni zalagati za
2 osiguranje prava hrvatskog naroda na samoodređenje do odcepljenja i
3 ožitvo...oživotvorenja državnosti i suverenosti Republike Hrvatske. Znači, na
4 jedan način, ova dva... ove dvije podtačke jednu drugu isključuju.

5 P: Ništa o ovom dokumentu ne govori da je to slučaj. Ne kaže se da 10.1
6 isključuje 10.2. To nema nikakvog smisla, zar ne?

7 O: Ima smisla zato što su... što je Hrvatska dotada bila država dva
8 naroda, dva konstitutivna naroda, te samim tim, ako se ostvari ova 10.1, onda
9 se... onda se samim tim i briše pravo Srba, i samim tim ov...ova... ova tačka
10 10.2 je pod znakom pitanja.

11 P: O tome ćemo više govoriti kasnije, ali u članu 10 nema ništa što bi
12 se moglo protumačiti kao srbofobija, zar ne?

13 O: U ovoj tački se jasno protumač... se može protumačiti ono što sam ja
14 nazvao kroatocentrizam, znači stavljanje hrvatskog naroda u centar.

15 P: Možda ćemo to pogledati kasnije, ali statut SDS-a također konkretno
16 pominje srpski narod. Da li je onda SDS srbocentralizovana stranka po Vama?

17 O: Ne, zato što u statutu SDS-a se nig...nikad ne osporava pravo
18 hrvatskog naroda. Mi nismo osporili pravo hrvatskom narodu da se samoopredjeli,
19 ali isto tako tražimo i naše pravo na samoopredelenje.

20 P: I to je vrlo slično i u tački broj 10.2, jer kaže se da se garantuju
21 sva osnovna prava i slobode svakom državljaninu. To se upravo tu tako kaže, zar
22 ne?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da, ali ja se ponovo vra... vraćam na tačku 10.1, gdje se traži
2 odcjepljenje Hrvatske, a odcjepljenje Hrvatske ne može da bude bez pristanka
3 srpskog naroda. Srpski narod nije dao pristanak na... na odcepljenje Hrvatske. O
4 tome su trebala da se dogovore dva naroda. I u tome smislu ovakav pristup je
5 isključiv... nacionalno isključiv za... od... od jedne strane.

6 P: Vi izjednačavate HDZ, odnosno naglasak HDZ-a i podršku nezavisnosti
7 Hrvatske, Vi to izjednačavate se srbofobijom? To su Vama dvije jednake stvari,
8 je li tako?

9 O: O srbofobiji HDZ-a govorio sam u kontekstu predizborne kampanje.
10 Znači o po... poruke koje je HDZ slao u predizboj...predizbornoj kampanji su
11 očito bile srbofobične.

12 P: Da malo pogledamo dalje ovaj dokument. Pogledajte član 15.

13 O: Statuta, je l' tako?

14 P: Nekoliko članova, nekoliko tačaka niže. Ja ću parafrazirati to. I
15 kaže se: "HDZ-u se mogu pridružiti kao članovi sve osobe odgovarajuće starosti
16 koje se slažu sa programom HDZ-a, principima i statutima." Ovdje se ništa ne
17 kaže o tome da ta osoba mora da bude Hrvat da bi se pridružila HDZ-u ili da Srbi
18 ne mogu da učestvuju HDZ-u. Ništa slično tome.

19 O: U tome smislu ja nisam ništa ni osporavô. Ne vidim... ne vidim smisao
20 Vašeg pitanja.

21 P: Molim Vas da sada pogledate nešto dalje u dokumentu, zapravo, nakon
22 kraja statuta. Tu je poruka građanima Hrvatske i cjelokupnom hrvatskom narodu.

23

24

25

26

27

28

29

30

- 1 O: Na kojoj strani?
- 2 P: Mislim da se radi o stranici 39 u verziji na B/H/S-u, a to je
3 stranica 34 u prevodu na engleski jezik.
- 4 O: Da. Izborni proglas, ovo što -
- 5 P: Jeste našli?
- 6 O: Da.
- 7 P: A sada sljedeće pitanje: to je objava u kojoj se spominju izbori koje
8 ste Vi upravo spomenuli. Da li je to tačno? To se kaže u prvom retku.
- 9 O: Da.
- 10 P: A zatim nešto dalje kaže se: "Kada glasate za HDZ, glasate za..." I
11 tu se spominje broj glasova. Pogledajte broj 4. Tu se kaže: "Glasanje za HDZ je
12 glasanje za transformaciju Hrvatske u demokratsku višestranačku parlamentarnu
13 državu koja se zasniva na poštivanju ljudskih prava i sloboda svih svojih
14 građana." To se kaže u ovom tekstu, zar ne?
- 15 O: Da.
- 16 P: Zatim pod brojem 6 se kaže: ako glasate za HDZ, glasate za potpunu i
17 stvarnu ravnopravnost svih građana Republike Hrvatske bez obzira na
18 nacionalnost, bez obzira da li se radi o Hrvatima, Srbima, Talijanima,
19 jevrejima, sa jednakim pravima za rimokatolike, pravoslavce, muslimane i sve
20 druge religije i sva druga ideološka uvjerenja. To se kaže u ovom tekstu, zar
21 ne?
- 22 O: Da, ali radi se o tome da ja ne govorim o proglasima, znači zvaničnim
23 dokumentima. Govorim o onome šta se dešavalo u predizbornoj kampanji, u... o
24 izjavama zvaničnika HDZ-a, o... znači o predizbornoj kampanji same te stranke. O
25
26
27
28
29
30

1 tome sam govorio kada sam je okarakterisao kao srbofobičnu.

2 P: U ovoj deklaraciji koja je sastavni dio predizborne kampanje nema
3 ničega što bi bilo srbofobično, zar ne?

4 O: Pa, to je vrlo relativno, to što kažete. Nema ničega što je
5 srbofobično ako se i sretnu, kao što su se nekada sreli, doktor Franjo Tuđman i
6 Jovan, doktor Jovan Rašković, ali ne možete samo neke dijelove izvlačiti iz
7 konteksta da bi stvorili sliku. Tre...potrebno je stvoriti kompletnu sliku da bi
8 se moglo ocijeniti jed... rad jedne političke stranke.

9 P: A sada pređimo na jednu drugu temu. Jučer ste spomenuli nekoliko
10 izjava ili pak navodnih izjava koje je dao Stjepan Mesić, od kojih je jedna:
11 "Svi Srbi trebalo bi da mogu da stanu pod jedan kišobran." Da li se sjećate da
12 ste tu izjavu pripisali Stjepanu Mesiću? Mislim da je to na stranicama... u
13 recima 33 i 34 transkripta, ako će to biti od pomoći kolegama iz Odbrane.

14 O: Da, koliko se sjećam, ta izjava je bila - ne mogu sad da se
15 smje...sjetim tačno gdje, ali mislim da je negdje na području Like: da li je
16 bilo u Brinju ili u Gospiću. Ali da, otprilike to - da li je potpuno tačna
17 izjava, ali suštinski ona znači to upravo što je rečeno, da bi Srbi trebali
18 stati pod jedan kišobran ili pod jednu šljivu, zavisi kako je kad, ovaj,
19 korišten taj termin. To je bila česta poruka. Nije to samo tad rečeno, nego na
20 dosta skupova, ali ja se tu... ja sam kao primjer uzeo taj.

21 P: Da li ste ga ikada Vi čuli da on izgovara te riječi? Upravo ste sada
22 rekli dvije različite verzije o onome šta je on rekao. Da li ste ga ikada zaista
23 čuli da daje tu izjavu, da to kaže?

24 O: Govorim o dvije različite verzije, a to suštinski znači isto. Kad
25 kažem "pod jednu šljivu" to znači pod jedno drvo. Ispod jedne šljive da... da...

26

27

28

29

30

1 da će stati svi Srbi, a isto se odnosi slikovito kada se kaže "ispod jednog
2 kišobrana". Dakle čuo sam zato što je to bilo u medijima. Bilo je opšteprisutno,
3 a kao što sam ranije rekao, takvu klimu inače mogao sam i da vidim dok živio u
4 Zagrebu, pošto sam bio prisutan na dosta promocija ovih partija još 1989. i
5 1990. godine.

6 P: Moje pitanje je bilo: da li ste čuli ili vidjeli Stjepana Mesića da
7 to izgovara - ovu izjavu koju ste upravo spomenuli?

8 O: Koliko se sjećam, ta izjava je bila na... Čini mi se čak da je bila i
9 na televiziji. Mislim da... da je izjava direktno na televiziji bila prenošena,
10 znači bili su izvaci.

11 P: Da li ste sigurni ili nagađate? Da li se sjećate da ste vidjeli ili
12 čuli da on ovo kaže?

13 O: Mislim da se sjećam. Pretpostavljam, da. Ustvari, ne, ne pretp...,
14 nego sam... da, siguran sam.

15 P: Razlog što Vas pitam je to što on to nikad nije rekao. Stipe Mesić
16 nikad te riječi nije izgovorio, zar ne?

17 O: Nemojte mi stavljati u usta nešto što ja nisam rekô. Dakle nemojte mi
18 govoriti "zar ne?". Ja... ja sam ovdje pozvan da govorim istinu i ono... ono šta
19 sam ja čuo i vidio. Dakle ja imam takva saznanja.

20 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Odgovor je jednostavan, gospodine
21 Ličina. Da li je gospodin Stjepan Mesić to rekao? To znači: da li je on to
22 rekao? Samo odgovorite na to pitanje.

23 SVJEDOK: Pošto je to bilo prije nekih 15 godina, koliko se... koliko me
24 sjećanje služi. Da, to je bilo znači 1990. godine u predizbornoj kampanji. Ne
25 sjećam se jedino mjesta, da li je bilo Gospić ili Brinje, ali pretpostavljam
26 neko od ta dva mjesta.

27 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Da li ste Vi bili svjedok toga?
28 To znači, da li ste Vi to vidjeli na televiziji ili da li ste Vi to zaista čuli

29
30

1 svojim ušima?

2 SVJEDOK: Vidio sam na televiziji.

3 G. BLACK: [simultani prijevod] Mogu li nastaviti, časni Sude?

4 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Možete.

5 G. BLACK: [simultani prijevod] Hvala Vam.

6 P: Gospodine Ličina, postoji još jedna izjava koju pripisujete Stjepanu

7 Mesiću. Rekli ste na stranici 34 jučerašnjeg transkripta da je on u drugoj

8 izjavi rekao da Srbi sa sobom mogu da ponesu samo onoliko zemlje koliko se

9 zalijepi za njihove cipele.

10 Da li sjećate da ste to rekli?

11 O: Da, sjećam se.

12 P: Da li se sjećate koje su bile tačno njegove riječi ili pak imate neke

13 druge verzije onoga što je on rekao?

14 O: Jedina razlika u verziji odnosi se na naziv obuće. On... on je rekao

15 "za opanke", pošto je želio da to bude još onako malo peđorativno, pošto opanke

16 obično nose seljaci. Znači na taj način je želio još i da dodatno uvredi Srbe.

17 P: Kažete da je to jedina razlika u dvije verzije. Znači Vi zapravo

18 hoćete da kažete da ste čuli za dvije verzije i ove izjave, njegove?

19 O: Ne, nisam čuo za dvije verzije. Čuo sam za jednu verziju, nego ovo

20 što... kako mi je interpretirano. Znači rečeno je "za cipele"; ne "za cipele"

21 nego "za opanke", tako -

22 P: Dakle da li ste vidjeli i čuli Stjepana Mesića - bilo na televiziji,

23 bilo lično, to nije važno - no Vi ste ga vidjeli ili čuli da je on rekao ovo o

24 čemu ste Vi govorili?

25

26

27

28

29

30

1 O: Da.

2 P: Jer gospodin Mesić je objasnio ovome Sudu da ono što je on rekao je
3 bilo to da Srbi nisu transformisali Hrvatsku u Srbiju tako što su odnijeli
4 /prijevod engleskog transkripta: "donijeli"/ srpsku zemlju na cipelama. To je
5 nešto što je sasvim drugačije, zar ne?

6 O: Ne. Stjepan Mesić je izjavio ovo upravo što sam ja rekao. Srbi mogu
7 odnijeti samo ono...onoliko zemlje kol'ko je... će im se zadržati na opancima.
8 To je bilo iz tog razloga da bi se stvorio utisak da s... da su Srbi odnekud
9 došli. Međutim, Srbi su tu narod koji živi odvajkada. Srbi sa prostora Republike
10 Srpske Krajine i inače, i ostalih dijelova Hrvatske su uvijek živjeli tamo. Oni
11 nisu od nikud došli, iako je stvarana klima u kojima je... da bi se i prema
12 medijima u svijetu stvorio utisak da se radi o nekakvim agresorima. Mi smo ljudi
13 koji su odvajkada... Svi moji preci su živeli tamo i svi... svi preci mojih
14 prijatelja, poznanika su živjeli tamo. Znači mi smo autohton narod tamo. A sa
15 ovakvom izjavom se valjda željela stvoriti... stvoriti utisak da... da se radi o
16 nekakvim agresorima koje treba protjerat.

17 P: Sada dozvolite da pređem na jednu drugu temu. To je tema koju ste Vi
18 ranije pokrenuli, a to je razlike između konstitutivnog naroda i manjine. Da li
19 se sjećate da Vam je sudija Nosworthy o tome jučer postavila pitanje? Da li se
20 sjećate toga?

21 O: Da.

22 P: Na stranici 71 transkripta, jučerašnjeg transkripta, dali ste
23 objašnjenje: "Da su oni, Srbi, bila manjina, onda bi situacija bila drugačija.
24 Onda ne bi imali sva prava i ne bi moglo biti secesije bez odobrenja Srba.

25

26

27

28

29

30

1 Međutim ako su Srbi konstitutivni narod, onda je za secesiju potrebna njihova
2 suglasnost jer narod je nešto što ide prije republike. U tome je suština." Da li
3 se sjećate da ste ovo rekli?

4 O: Da. Rekao sam da su nosioci suvereniteta narod, a ne republika. Znači
5 narodi, hrvatski narod i srpski narod su bili dva suverena naroda, dva suverena
6 i konstitutivna naroda u dotadašnjoj Hrvatskoj. Ako bi izgubili status
7 konstitutivnog i suverenog naroda, onda bi to bilo nešto sasvim drugo, onda Srbi
8 više ne bi imali pravo da odlučuju o svojoj sudbini.

9 P: To je jedina posljedica te promjene u Ustavu? Znači jedina
10 konsekvencija proizvodnje ili pravljenja manjine od Srba je to da time gubite
11 pravo na secesiju. Da li je to tačno?

12 O: To je... to je pitanje svih pitanja. To je suština sukoba, kako
13 političkog, a tako se kasnije pokazalo i vojnog, u svemu... u svim ovim
14 dešavanjima. Znači ne možete to svesti na jednu sitnicu. To je ključna stvar
15 u..., na kraju krajeva, i u ovome procesu.

16 P: Prema Ustavu i Jugoslavije i Hrvatske, manjine su imale zaštitu svih
17 osnovnih ljudskih prava, zar ne?

18 O: Ja ovdje ne govorim o ljudskim pravima, ja ovdje govorim o
19 nacionalnim pravima. Srbima je, prije svega, ugroženo nacionalno pravo, a nakon
20 toga i ljudsko. Odmah nakon gubljenja nacionalnog prava, Srbi su izgubili
21 ljudsko pravo. Imali smo i jako historijsko pamćenje u vezi toga iz Drugog
22 svjetskog rata i logična je ovakva naša reakcija.

23 P: Za neki trenutak ćemo preći na vezu između Drugog svjetskog rata i
24 događaja iz 1990. godine, ali Vi se slažete sa time da su Srbi predstavljali

25

26

27

28

29

30

1 brojčanu manjinu u Hrvatskoj, zar ne?

2 O: Srbi su, to sam i juče rekao, pred Drugi svjetski rat činili 37%
3 Banovine Hrvatske. Genocid su svedeni na formalni broj od 12% i jedan određeni
4 broj Jugoslavena koji su, kasnije se ispostavilo, većim dijelom bili Srbi,
5 smanjeno je... smanjeni je njihov procenat skoro tri puta. Prema tome Srbi su
6 logično morali da... da brane sv... odbrane svoje pozicije konstitutivnog naroda
7 jer imali su gorko iskustvo iz Drugog svjetskog rata, šta im se desilo kada su
8 bili svedeni na nivo... na nivo nacionalne manjine, ustvari, na nivo lovine...
9 lovine za odstrel... za odstrel. Srba je u... u Drugom svjetskom ratu poginulo
10 preko milion u, što u... u hrvatskim ustaškim logorima, jamama i ostalim
11 mjestima.

12 P: Gospodine Ličina, Vi ste se udaljili od moga pitanja. Vi prihvatate,
13 zar ne, to da su Srbi predstavljali brojčanu manjinu u Hrvatskoj? No bez obzira
14 da li se radi o 12% ili 37%, to je ipak manjina, zar ne?

15 O: Srbi nisu predstavljali manjinu. Srbi su bili konstitutivan narod i
16 prema tome ne prihvatam da su Srbi bili manjina. Isto tako ne želim ni da kažem
17 da su Hrvati manjina. Znači niko od nas nije bio manjina. Onog momenta kada se
18 svedemo na nivo ma...manjine kao u... u... u ustavnom pogledu, onda postajemo
19 manjina. A to o čemu mi govorimo, o brojkama, to ne znači ništa.

20 P: Dobro. Stavimo na stranu konstitutivna značenja i razgovarajmo o
21 brojkama. Nije li tačno da se slažete sa time da su Srbi predstavljali manjinu u
22 Hrvatskoj, brojčano? Samo odgovorite na to pitanje.

23 O: I to je bilo pod velikim znakom pitanja. O tome postoje podaci.

24

25

26

27

28

29

30

1 Naprimer gospodin Slobodan Komazec, profesor gospodin Slobodan Komazec je radio
2 naučnu studiju o tome, o podacima, o znači smanjivanju broja Srba u Hrvatskoj
3 i... i ranije. Znači i to je pod velikim znakom pitanja.

4 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Da li profesor tvrdi da je bilo
5 više Srba nego Hrvata, naprimjer? Jer pitanje koje Vam je postavljeno: da li
6 prihvatate činjenicu da je bilo manje Srba nego... odnosno da je njih bilo po
7 broju manje? - ja ne shvatam zašto zaobilazite pitanje. Odgovorite, suočite se s
8 tim pitanjem i odgovorite na njega jednom zauvijek.

9 SVJEDOK: Srbima je broj u Hrvatskoj smanjen u Drugom svjetskom ratu
10 genocidom. Ono što je smanjeno genocidom ne može se nikada prihvatiti i
11 priznati. Prema tome ja ne mogu o tome na takav način da razgovaram. Ja mogu da
12 govorim o brojkama. Formalno, Srba je bilo 12%, ali to ne prihvatam u... u
13 pogledu toga da je to manjina. Srbi su bili narod.

14 G. BLACK: [simultani prijevod]

15 P: Gospodine Ličina, ovo je jedna od vječnih tema SDS-a, ne samo
16 devedesetih, nego i danas. Kad god postavite pitanje o Hrvatskoj u 1990.
17 godinama, Vi stalno pokušavate da vratite centar pažnje da Drugi svetski rat.
18 Nije li to tema koju je SDS stalno koristio?

19 O: Gospodine Black, mi imamo gorko sjećanje, velike žrtve i velike
20 gubitke. I normalno je, nas se to itekako tiče. Nema porodice koja u Drugom
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 svetskom ratu nije izgubila nekoga. Prema tome mi moramo i dati i pijetet tim
2 žrtvama, i uvijek to spominjati, i uvijek se toga sve...sjećati. Ne... Kao...
3 kao što jevreji uvijek spominju svoje žrtve u Drugom svjetskom ratu, tako i Srbi
4 imaju pravo da spominju svoje žrtve u Drugom svjetskom ratu.

5 P: /nedostaje simultani prijevod/

6 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Samo trenutak. Izvinite što Vas
7 prekidam, gospodine Black. Ja bih htjela da se konsultujem sa predsjedavajućim
8 sudijom i sa drugim kolegom sudijom. Hvala Vam.

9 [Suci vijećaju]

10 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Gospodine Ličina i gospodine
11 Black, ako dozvolite, ja sam se konsultovala sa cijenjenim predsjedavajućim
12 sudijom i sa kolegom sudijom Hoepfelom, i u zapisniku bi trebalo da se vidi da,
13 u vezi sa pitanjem koje je postavio gospodin Black u vezi sa brojem Srba i u
14 vezi sa time da li su oni bili manjina u relevantno vrijeme, u zapisniku bi
15 trebalo da bude očitovano da svjedok odbija da odgovori na pitanje.

16 Hvala Vam, gospodine Black. Prijedite na sljedeće pitanje.

17 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dozvolite da Vas prekinem. Mogu li da
18 postavim jedno pitanje svjedoku?

19 Gospodine Ličina, na stranici 52, u pasusu 2 današnjeg transkripta Vi
20 ste rekli da je bilo logično da Srbi brane svoj status konstitutivnog naroda jer
21 su imali vrlo gorka iskustva iz Drugog svjetskog rata, i nastavili ste na tu
22 temu. Moje pitanje za Vas je: da li su Srbi uradili ono što su uradili od 1991.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 do 1995. godine zbog gorkoga iskustva u Drugom svjetskom ratu? Kažite "da" ili
2 "ne".

3 SVJEDOK: Srbi nisu ništa uradili loše u ovome ratu. Srbi su se
4 jednostavno branili.

5 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ne odgovarate na moje pitanje. Moje
6 pitanje je, i postaviti ću ga ponovno: da li su Srbi uradili ono što su uradili
7 od 1991. do 1995. godine zbog gorkog iskustva u Drugom svjetskom ratu? Da li je
8 to način na koji Vi objašnjavate ponašanje Srba u tom vremenskom periodu?

9 SVJEDOK: Da.

10 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam. Možete nastaviti,
11 gospodine Black.

12 G. BLACK: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude.

13 P: Gospodine Ličina, Albanci na Kosovu naprimjer su bili manjina i
14 nikada nisu dobili status nacije, naroda. Da li je to tačno?

15 O: To je tačno, ali Albanci nisu ni mogli da dobiju status naroda zato
16 što Albanci imaju svoju matičnu državu Albaniju, dok su u bivšoj Jugoslaviji, u
17 Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji konstitutivni narodi bili
18 Srbi, Hrvati, Slovenci, Makedonci i Muslimani, i Crnogorci - po Ustavu.

19 P: Ali sa raspadom Jugoslavije, Srbi u Hrvatskoj, u Krajini, su također
20 imali svoju matičnu zemlju, Srbiju, zar ne?

21 O: Nije tačno. To nije tačno zato što je... su Srbi u Hrvatskoj bili
22 konstitutivan narod. Srbi su bili konstitutivan narod na nivou cijele
23 Jugoslavije. Znači naša država je bila Jugoslavija.

24 P: Ali sa raspadom Jugoslavije i secesijom Hrvatske onda ima smisla u
25 tome da Srbi postanu manjina zato što oni imaju svoju matičnu zemlju Srbiju, zar

26

27

28

29

30

1 ne?

2 O: To nema smisla zato što su Srbi bili konstitutivan narod u Hrvatskoj,
3 konstitutivan narod i u Bosni i Hercegovini. Bili su nosioci suvereniteta. To su
4 im da...dali, to pravo su im dali svi Ustavi od Drugog svjetskog rata do 1990.
5 Na kraju krajeva, Srbi su u Drugom svjetskom ratu činili devedeset... do... do,
6 recimo, negdje 1944. godine, činili 90% antifašističkih snaga u Drugom svjetskom
7 ratu. Srbi u Hrvatskoj su činili znači 90% antifašističkih snaga, i po toj
8 osnovi Srbi su unutar Hrvatske dobili status konstitutivnog naroda, i isto tako
9 i u Bosni i u ostalim republikama. Znači Srbi su nosioci suvereniteta. Oni su
10 suvereni na... na... na svim... na te... na svim teritorijama tih republika
11 unutar Jugoslavije. A Srbija ne može da bude matična država Srba iz Krajine jer
12 mi nismo došli iz Srbije. Mi smo tamo oduvek živeli.

13 P: Nije test u tome kada ste došli, jer Vi ne sporite da su Albanci
14 živeli na Kosovu sve to vrijeme, zar ne?

15 O: Da, živeli su sve to vreme, ali Albanci su bili nacionalna manjina.
16 Albanci su imali državu Albaniju.

17 P: Još jedno pitanje i onda ćemo ostaviti ovu temu. Srbima je bilo
18 dozvoljeno da glasaju na referendumu o nezavisnosti Hrvatske, zar ne?

19 O: Srbima je bilo sprečeno da organizuju svoje izjašnjanje, svoj
20 nac... znači izjašnjanje još... još 1990. godine, tako da... da je cinično
21 reći da je Srbima dozvoljeno da se... dozvoljeno... dozvoljen referendum unutar
22 Hrvatske. Srbima je zabranjeno njihovo... Bio je, ustvari, bio je pokušaj da se
23 spreči izjašnjanje Srba u augustu mjesecu 1990.

24 P: Prvo, zamoliću Vas da se usredsredite na moje pitanje. Srbima je bilo

25

26

27

28

29

30

1 dozvoljeno da glasaju na referendumu o nezavisnosti Hrvatske, zar ne?

2 O: Dao sam odgovor na Vaše pitanje.

3 P: Niste. Odgovorite na moje pitanje. Bilo im je dozvoljeno da glasaju
4 na referendumu o nezavisnosti Hrvatske, zar ne?

5 O: Srbi kao konstitutivan narod su raspisali referen... izjašnjavaње u
6 augustu mjesecu i to je hrvatska država pokušala da spreči. Prema tome izlazak
7 na referendum u kojem bi bili brojčano preglasani nije bio prihvatljiv za Srbe.
8 Prema tome samim tim je cinično da se kaže da je Srbima dozvoljeno... dozvoljeno
9 glasanje.

10 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Ličina, da li je Srbima
11 bilo dozvoljeno da glasaju na referendumu o hrvatskoj samostalnosti?

12 SVJEDOK: Referendum o hrvatskoj sta...samostalnosti nije se ni provodio
13 na cijelom teritoriju tadašnje Hrvatske. Prema tome Srbima... samo jednom dijelu
14 Srba je bilo dostupno da glasuju, faktički, u fo... u formalno-pravnom smislu,
15 da tako kažem.

16 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Ličina, ja Vas ne pitam da
17 li su Srbi bili u mogućnosti da glasaju. Ja Vas pitam da li je Srbima bilo
18 dozvoljeno da glasaju na referendumu o nezavisnosti Hrvatske?

19 SVJEDOK: Formalno da, ali praktično ne.

20 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Ličina, da li je Srbima
21 bilo dozvoljeno da glasaju na referendumu o nezavisnosti Hrvatske?

22 SVJEDOK: Pa, već sam dao odgovor na ovo pitanje. Srbi su spreč... Srbi
23 kao narod su sprečeni da se izjasne, a Srbi kao građani u brojčanom smislu, ovo

24

25

26

27

28

29

30

1 o čemu smo govorili, bi bili preglasani. Iz tog razloga, Srbi nisu izašli na taj
2 referendum iako im je, formalno, bilo dozvoljeno da glasaju.

3 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Ličina, postaviti ću Vam
4 pitanje posljednji put. Da li je Srbima bilo dozvoljeno da glasaju na referendumu
5 o hrvatskoj nezavisnosti? Odgovorite na to pitanje sa "da" ili "ne".

6 SVJEDOK: Formalno, da.

7 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] U zapisnik će ući da ste Vi još
8 jednom odbili da odgovorite na pitanje.

9 Mislim da je ovo zgodan trenutak za pauzu. Vratit ćemo se u 12.30h.

10 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Ustanite, molim.

11 ... Početak pauze u 12.03h

12 ... Sjednica nastavljena u 12.32h

13 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Ustanite, molim.

14 Izvolite sjesti.

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Black, možete nastaviti.

16 G. BLACK: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude.

17 P: Gospodine Ličina, da pogledamo aspekt nečega što ste Vi juče rekli u
18 vezi sa amandmanima na hrvatski Ustav. Da vidim da li sam Vas ja dobro shvatio.
19 Mislim da ste rekli da su amandmani na hrvatski Ustav usvojeni u julu 1990.
20 godine. Da li je to tačno?

21 O: Da.

22 P: I onda ste sugerisali da su Srbi na to reagovali tako što su stvorili
23 udruženje opština sjeverne Dalmacije i Like, je li tako?

24 O: Ne. Srbi su s... Zajednicu opština sjeverne Dalmacije i Like
25 formirali još u 6. mjesecu, a reakcija na ove amandmane na Ustav je bila o...
26 po...politički se ogledala u srpskom saboru u Srbu, formiranjem srpskog Sabora u
27 Srbu.

28

29

30

1 P: Uredu. Hvala za to pojašnjenje. A stvarna svrha stvaranja Zajednice
2 opština sjeverne Dalmacije i Like bio je pokret ka etničkom odvajanju Srba čak i
3 prije nego što su usvojeni amandmani na Ustav. Je li to tačno?

4 O: Ne, nije tačno. Zajednice opština su se stvarale sa određenim
5 zajedničkim interesima. Znači to nije... to nije imalo to značenje. Zajednica
6 opština sjeverne Dalmacije i Like su tri opštine, /nerazgovjetno/ znači koje su
7 ga formirale su tri opštine koje graniče jedna sa drugom. Bile su, u svakom
8 slučaju, upućene jedne na drugu, a pogotovo što smo bili... što se već pojavila
9 blokada od strane centralne republičke vlasti. I logično je bilo da se... da se
10 te opštine udruže u ekonomskom smislu, znači da dolazi do povezivanja.

11 P: Kada pogledam Vaš odgovor, čini se da ste dali dva različita
12 odgovora. Vi ste rekli: "Ne, nije bilo u pitanju etničko odvajanje.", a onda
13 kažete da je centralna republička vlast blokirala... da je došlo do blokade, pa
14 je bilo logično da te opštine naprave ekonomsku zajednicu. Ja ne razumijem šta
15 Vi kažete. Da li je to bila reakcija na aktivnosti Hrvatske ili je to bio pokret
16 Srba u traženju njihovog vlastitog etničkog odvajanja u junu 1990.?

17 O: Srpska demokratska stranka je proklamovala svoje političke ciljeve
18 zalažući se za ra...različite stepene srpske autonomije. Prvi stepen je bila
19 kulturna autonomija. To je i podrazumijevalo povezivanje opština. Za Vašu
20 informaciju, većina opština koje su naseljavali Srbi je nekada b... su smatrane
21 ne...nerazvijenim opštinama. Tako je to nekad tretirano u ondašnjoj Hrvatskoj te
22 su logično bile upućene jedna na drugu. Geografski su bile blizu, a bile su
23 ekonomski zapostavljane od... od strane Republike, tako da je pored..., prije

24

25

26

27

28

29

30

1 svega, imala... imalo... imao taj kulturni i ekonomski smisao.

2 P: A te opštine su bile Knin, Benkovac, Gračac, Donji Lapac, Obrovac i
3 Titova Korenica, je li tako?

4 O: U početku su prve tri opštine, znači, koje su formirale Zajednicu
5 opština bile su Knin, Gračac i Donji Lapac, a ove ostale navedene opštine,
6 Obrovac, Benkovac i Korenica, su se pridružile kasnije, ali su to isto opštine
7 koje teritorijalno se vežu jedna na drugu. Znači one zajedno čine jednu
8 teritorijalnu cjelinu.

9 P: I do juna 1990. sve ove opštine koje sam pomenuo bile su dio
10 Zajednice opština sjeverne Dalmacije i Like, je li tako?

11 O: Ne, nije tačno. Odluka o formiranju Zajednice opština je bila nek...
12 u samom... na samom kraju juna. Opšt... Zajednica opština sjeverne Dalmacije i
13 Like je formirana odlukom ove prve tri opštine. Znači ove prve tri opštine su
14 formirale Zajednicu opština sjeverne Dalmacije i Like krajem juna, krajem samog
15 juna. Ostale opštine su se pridruživale kasnije. To već ne znam, ne mogu sad da
16 se sjetim tačno datuma, ali u toku ljeta i jeseni.

17 G. BLACK: [simultani prijevod] Da li možemo vidjeti dokazni predmet 140
18 u sistemu *elektronske sudnice*?

19 P: Trebao bi za koji trenutak da se pojavi na ekranu pred Vama,
20 gospodine Ličina.

21 G. BLACK: [simultani prijevod] Molim da malo povećamo gornju polovinu
22 dokumenta.

23 P: Gospodine Ličina, kad pogledate ekran pred Vama, prepoznajete to, zar
24 ne, kao odluku o osnivanju i konstituisanju Zajednice općina sjeverne Dalmacije
25 i Like, je li tako?

26 O: Da.

27 P: I datum je 27. juni 1990. godine. Da li to vidite?

28 O: Da. Kao što sam rekao, znači sami kraj juna mjeseca.

29

30

1 P: Tako je. Možemo da pogledamo cijeli član 1. Drugi paragraf člana 1,
2 gospodine Ličina, glasi: "U Zajednicu općina sjeverne Dalmacije i Like ulaze
3 općine Knin, Benkovac, Gračac, Donji Lapac, Obrovac i Titova Korenica." Je li
4 tako?

5 O: Da. Ali da bi ova odluka bila punovažna ona je trebala imati potvrdu
6 svake pojedinačne opštine. Znači ja govorim o tome da su najprije odluku
7 donijele ove tri opštine, Knin, Gračac i Donji Lapac - to je bilo krajem juna -
8 a onda je kasnije, kažem, u toku su ostale ove opštine. Ja ne sporim da su i one
9 bile član, ne...nego je... govorim o, formalno, znači, o donošenju odluke
10 opština. Na osnovu odluka opština došlo je do formiranja Zajednice. One su
11 verificovale ovu odluku, znači pojedinačni... svaki pojedinačni lokalni
12 parlament.

13 P: Dakle Vi kažete da je to kasnije ratifikovano, da su opštine kasnije
14 to ratifikovale. Ali odluka koju vidimo je odluka koja je donesena 27. juna za
15 sve te opštine i to je bila zajednica svih tih opština. Je li tako?

16 O: Da, tako je, ali ponavljam, znači tih... odluka je stupila na snagu
17 odlukom prve tri opštine, a ostale opštine su se pridružile. Mislim da... ne
18 znam tačno koliko je vremenski rok, ali znam da... da su prvo tri opštine bile.
19 Mislim, ja, u suštini, ne smatram -

20 P: Gospodine Ličina, mislim da ste to već rekli. Izvinjavam se što Vas
21 prekidam, ali moramo da se fokusiramo. Nema potrebe da ponavljate ono što ste
22 već rekli.

23 Sve ove opštine su se kasnije pridružile SAO Krajini i RSK, je li

24

25

26

27

28

29

30

1 tako?

2 O: Ove opštine su formirale SAO Krajinu, nisu se pridružile. One su...
3 Znači iz odluke Zajednice, Skupštine Zajednice opština je došlo formiranje SAO
4 Krajine, jer SAO Krajina nije postojala kao neki drugi entitet kome... kome bi
5 se ove opštine pridružile, nego su one bile osnivač, faktički, SAO Krajine.

6 P: I kasnije sve te opštine su pripadale RSK. Je li to takođe tačno?

7 O: Sve ove opštine su kasnije, znači kasnije, kao SAO Krajina...
8 Republika Srpska Krajina nastaje ujedinjenjem SAO Krajine, Srpske Oblasti
9 Zapadna Slavonija i Srpske Oblasti Slavonija, Baranja i Zapadni Srem. Te tri
10 oblasti su formirale Republiku Srpsku Krajinu.

11 P: Drugim riječima, Vaš odgovor je da?

12 O: Da.

13 P: Molim Vas ponovo, samo se fokusirajte na moja pitanja i dajte
14 odgovore koji će biti potpuni, ali koncizni. Da li me razumijete?

15 O: Da, dajem koncizne odgovore, ali moram da objasnim ovo, kad ste rekli
16 da se "pridružila". Znači nije se pridružila, nego je formirala. Morao sam da
17 dam objašnjenje.

18 P: Ponovo ću Vam reći, gospodine, stvarna svrha ove Zajednice opština je
19 da se preduzme prvi korak ka odvojenoj srpskoj državi. Je li to tačno?

20 O: To nije tačno.

21 P: Prvo su imali zajednicu opština, zatim SAO Krajinu, zatim RSK. To su
22 bili logični koraci ka odvojenoj srpskoj državi. Zar to nije tačno?

23 O: Politički potezi Srba u Krajini su bili uslovljeni političkim
24
25
26
27
28
29
30

1 potezima Hrva...Hrvatske. Znači, mi smo samo činili političke poteze sa kojima
2 smo štitili naše pravo. Prema tome ne vidim logiku u ovome što Vi objašnjavate.
3 To što se podudara, u smislu da su te opštine bile... bile dio toga, to ne znači
4 ništa. Ja govorim... ja govorim o političkom konceptu.

5 P: Dozvolite da Vam postavim pitanje o jednom drugom političkom potezu.
6 18. jula 1990. godine Vi i Vojislav Lukić, predsjednik opštinskog odbora SDS-a
7 otišli ste u Službu javne bezbjednosti Gračac. Je li tako?

8 O: To nije tačno. Nije tačno. Vojislav Lukić je bio predsjednik opštine.
9 I drugo, nije tačan datum. Nije 18. jul, nego 17. august, 17. august 1990.
10 godine. Ja sam bio predsjednik opštinskog odbora SDS-a i poslanik u Saboru, a
11 Vojislav Lukić je bio predsjednik opštine. To je bilo 17-i na 18-i, noć.

12 P: U pravu ste. Hvala Vam što ste me ispravili u vezi s tim, gospodine
13 Ličina. Ali Vi jeste otišli u Stanicu javne bezbjednosti u Gračacu tog dana, je
14 li tako?

15 O: Da.

16 G. BLACK: [simultani prijevod] Molim da sada vidimo na *e-court*u dokument
17 sa ERN brojem 02663436A. To je donja polovina novina koja je fotokopirana.
18 Verzija na engleskom nosi identifikacioni broj ET 02663436 do 3436A. Molim da se
19 to stavi na ekran.

20 /.../ Hvala. Molim da povećamo drugi stubac na dnu, ono što se vidi na
21 ekranu. Hvala.

22 P: Gospodine Ličina, ne znam da li možete to da pročitate. Dozvolite da
23 ja Vama pročitam, a Vi pratite da vidite da li je tačno. Kaže se da ste Vi i

24

25

26

27

28

29

30

1 gospodin Lukić i doktor Gačeša posjetili Stanicu javne bezbjednosti u Gračacu s
2 nakanom da radnici te stanice potpišu izjavu da od 1. listopada neće izvršavati
3 naredbe Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Hrvatske jer su ona, po
4 njihovom mišljenju, uperena protiv srpskog naroda i stanovništva Gračaca. I to
5 je tačno, zar ne? Vi ste bili tamo da biste naredili policajcima da potpišu
6 izjavu da neće poštovati naređenja hrvatskog Ministarstva unutrašnjih poslova,
7 je li tako?

8 O: Ne, nije tačno. Ovo je, kol'ko vidim, izvadak iz hrvatskoga lista
9 "Vjesnik". Kao što sam govorio u glavnom ispitivanju, ja sam taj dan doputovao
10 iz Zagreba. Znači iz Koren... u Korenici sam skrenuo u Gospić, iz Gospića sam
11 došô vozom. Došô sam u kasnim večernjim časovima. A ovo o čemu ja govorim, kada
12 sam sa Vojislavom Lukićem bio tu - nije bio prisutan ovaj drugi, gospodin Gačeša
13 - bili smo u... u Stanici javne bezbednosti zato što je ministar, tadašnji
14 ministar unutrašnjih poslova Josip Boljkovac, tražio razgovor preko specijalne
15 linije, znači preko specijalne policijske linije, i iz tog razloga smo otišli u
16 Stanicu javne bezbednosti.

17 G. BLACK: [simultani prijevod] Tehničko pitanje. Ne znam da li je Vijeće
18 uspjelo da nađe prevod. Mi smo vrlo kasno dobili prevod, pa je moguće da to nije
19 još uloženo u elektronski sistem, i ja se izvinjavam zbog toga.

20 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Gospodine Black, ja bih želio da
21 postavim pitanje u vezi sa datumom ovog članka. U elektronskom sistemu datum je
22 18. juli, a svjedok je ispravio Vaše pitanje i govorio o augustu. Molim Vas da
23 pojasnite to.

24 G. BLACK: [simultani prijevod]

25

26

27

28

29

30

1 P: Svjedoče, da li se sjećate datuma Vaše posjete toj policijskoj
2 stanici u Gračacu?

3 O: Da, jako dobro se sjećam. To je... to je 17. august, dva dana prije
4 referenduma, prije našeg, ustvari, izjašnjavanja od 19. augusta. Znači siguran
5 sam, radi se o 17. augustu, a ne... ne o julu. Kol'ko vidim, ovo je iz novina,
6 znači vjerovatno je tu nešto pogrešno. Ali ovo sigurno znam da je sedam... da se
7 radi o 17. augustu.

8 P: A Vi niste bili u policijskoj stanici u Gračacu u julu, je li tako?

9 O: Do 17. augusta sam bio još u Zagrebu. Znači 17. augusta sam ja iz
10 Zagreba doputovô, pošto sam do tada radio u Zagrebu, a imao sam i nekih
11 stranačkih obaveza u Zagrebu.

12 G. BLACK: [simultani prijevod] Časni Sude, bojim se da u ovom trenutku,
13 neovisno od onoga što je svjedok rekao, ne mogu da verifikujem datum ovog
14 članka. Ja ću Vam o tome podnijeti izvještaj sutra. Izvinjavam se.

15 P: Gospodine Ličina, ja tvrdim da je, zaista, došlo do ovog događaja i
16 da ste Vi tražili od policije u Gračacu da ne poštuje naređenja Ministarstva
17 unutrašnjih poslova Hrvatske. Zar to nije tačno?

18 O: Ne. U toku dana je došlo... Znači veče uoči toga, mislim da je to bio
19 šest... na noć 16-i na 17-i, je došlo do izuzimanja naoružanja iz policijske
20 stanice u Gračacu i došlo je do velikog uznemirenja građana. Bilo je okupljanje.
21 Ovo što Vam govorim, govorim po onome što ja znam, što su me moji saradnici iz
22 stranke kasnije informisali, pošto ja nisam bio prisutan. Ja sam u Gračac
23 stigao, mislim, osam... 17-oga naveče, negdje oko 10 sati uveče, tako,
24 otprilike. Znači tako da... da nisam bio u toku dana, nego tek uveče, ovaj,
25 došao sam tamo, posle toga došô u opštinu i... mislim da je čak ovaj razgovor sa
26 Boljkovcem bio iza ponoći.

27

28

29

30

1 P: Ako niste bili tamo, onda ne želim da dalje o tome raspravljam u ovom
2 trenutku. Dozvolite da Vas pitam o srpskom saboru u Srbu 25. jula 1990. godine,
3 koji ste Vi pomenuli. Je li tačno da je na tom saboru bilo oko 100.000 hrvatskih
4 Srba?

5 O: Na tom saboru je bilo oko 100.000 Srba iz Hrvatske, a ne hrvatskih
6 Srba.

7 P: A taj sabor je donio deklaraciju ili proklamaciju o suverenitetu i
8 autonomiji srpskog naroda, je li to tačno?

9 O: Da. Sabor u Srbu je donio deklaraciju o suverenosti i autonomiji
10 srpskog naroda i formirao Srpsko nacionalno vijeće kao svoj izvršni organ.

11 P: A Vi ste lično bili prisutni na tom saboru, je li tako?

12 O: Da, bio sam lično prisutan i bio s... izabran sam u Srpsko nacionalno
13 vijeće.

14 G. BLACK: [simultani prijevod] Molim da pogledamo dokazni predmet 141 u
15 elektronskom sistemu.

16 P: Gospodine Ličina, prepoznajete ovo, zar ne, kao deklaraciju o
17 suverenosti i autonomiji srpskog naroda, koja je usvojena na tom saboru 25. jula
18 1990. godine, je li tako?

19 O: Da, da, prepoznajem.

20 P: U paragrafu 1 kaže se: "Srpski narod je u skladu sa svojim
21 geografskim, istorijskim, društvenim i kulturnim osobenostima suveren narod sa
22 svim pravima koja sadržava suverenost naroda." I onda u drugom paragrafu ispod
23 toga, još uvijek pod brojem 1 se kaže: "Srpski narod u SR Hrvatskoj ima
24
25
26
27
28
29
30

1 pravo -

2 SVJEDOK: [simultani prijevod] Hoćete podić' samo gore. Još... još malo.
3 Još... još malo. E, tako može.

4 G. BLACK: [simultani prijevod]

5 P: Hvala, gospodine Ličina. Počet ću ponovo s drugim paragrafom. I tu se
6 kaže: "Srpski narod u SR Hrvatskoj ima puno pravo da u zajedništvu sa hrvatskim
7 narodom ili samostalno pri uspostavljanju novih odnosa u Jugoslaviji
8 opredjeljuje za federativno ili konfederativno državno uređenje." Dakle to se
9 kaže, "u zajedništvu ili samostalno"?

10 O: Da.

11 P: I to se pominje ne samo srpski suverenitet, već moguća srpska
12 nezavisnost, zar ne?

13 O: Srpski narod je proklamovao svoju želju da ostane u zajedničkoj
14 državi. Prema tome srpski narod ne osporava hrvatskom narodu da ima državu, ali,
15 sa druge strane, zahtjeva da isto toliko pravo imaju i oni, znači samo
16 je...jednako pravo kao što ima i hrvatski narod - ništa više.

17 P: Dakle Vi tražite pravo da imate odvojenu srpsku državu? To je ono što
18 Vi kažete u ovoj deklaraciji, Vi i ostali koji su bili prisutni na ovom saboru u
19 julu 1990. godine?

20 O: Ne. Mi tražimo da Hrvatska ostane u zajedničkoj federativnoj državi i
21 u tom slučaju se zalažemo za kulturnu autonomiju Srba. Ukoliko dođe do promjene
22 karaktera savezne države, mi tražimo sljedeći stepen svojih prava, znači, u
23 zavisnosti da li je to konfederacija ili odcjepljenje.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Gospodine, izgleda da zaobilazite odgovor. Ali ovo uključuje ideju
2 odcjepljenja Srba od Hrvatske, zar ne? To je ono što je bila jedna od opcija u
3 ovoj deklaraciji?

4 O: Ne zaključuje tako nešto zato da bi Srbi... da bi se Srbi odcijepili.
5 Potrebno je da se s... Hrvati prije toga odcijepe od zajedničke države. Znači mi
6 nismo željeli nikakvo odcjepljenje, ni jedno, ni drugo.

7 P: A vi ste, ustvari, željeli odcjepljenje. Srpsko rukovodstvo je već
8 1990. se nadalo trenutku kada će imati srpsku državu odvojenu od Hrvatske. To je
9 tačno, zar ne?

10 O: Nije tačno. Iz... Ponovo se vraćam na... na... na onu ključnu stvar.
11 Srpski narod je konstitutivan u Hrvatskoj i ima potpuno ista prava kao hrvatski
12 narod. Hrvatskom narodu ne osporavamo ništa, ali isto tako ne želimo da se nama
13 bilo koje naše pravo oduzme. Prema tome svi naši potezi uslovljeni su političkim
14 potezima rukovodstva Hrvatske. Ne možete to gledati izdvojeno. Morate imati
15 kompletnu sliku da bi stvorili... da bi... da bi mogli donositi određene sudove.

16 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude! Časni Sude, ja imam jednu vrstu... ja imam
17 prigovor. Uzdržavao sam se do sada da ga iznesem. Gospodin tužilac ima pravo u
18 unakrsnom ispitivanju da postavi sugestivno pitanje, ali nema pravo da
19 dezinformiše svedoka. Neka predoči kompletan dokument svedoku, o kome se svedok
20 izjašnjava. Ispod člana 1 nalazi se član 2, u kome se govori: "Na osnovu svoje
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 suverenosti srpski narod ima pravo na autonomiju. Sve vreme, uprkos tog člana 2
2 koji je samo dva reda ispod, tužilac pritiska svedoka i navodi ga na pogrešno
3 zaključivanje, suprotno tekstu dokumenta. Ovaj dokument je već predložen Sudskom
4 veću i o ovom dokumentu se svedok izjasnio vrlo precizno, upravo o ovoj
5 autonomiji. Mislim, tužilac ima pravo da pritiska svedoka, ali nema... nema
6 pravo da kroji dokumenta, da... da svedoku uskraćuje kompletan tekst dokumenta.

7 G. BLACK: [simultani prijevod] Mogu li odgovoriti, časni Sude?

8 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da, izvolite.

9 G. BLACK: [simultani prijevod] Prvo, ovo jeste pitanje za unakrsno
10 ispitivanje i može se dalje pokrenuti u dodatnom ispitivanju, a ne ulagati
11 prigovor. I to je moj odgovor. Ja ću rado da govorim i o članu 2 ovog dokumenta.

12 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Odbacuje se prigovor. Možete
13 nastaviti.

14 G. BLACK: [simultani prijevod] Hvala.

15 P: Gospodine Ličina, zastupnik Odbrane je zatražio da pogledamo član 2
16 ovog istog dokumenta.

17 SVJEDOK: Možete podić' malo?

18 G. BLACK: [simultani prijevod] /nečujno/ podići dokument?

19 P: Da li u ovom dokumentu ima bilo šta što daje objašnjenje koje ste Vi
20 upravo dali o tome kako vi ne uzimate nikakva prava Hrvatima, da su to ista
21 prava koja su oni dobili, da ta ista prava Srbi uzimaju sebi?

22 O: Ovdje je, faktički, dato po...potpuno objašnjenje. Mogu i da
23 pročitam. Kaže: "Na osnovu svoje suverenosti srpski narod u Hrvatskoj ima pravo
24 na autonomiju. Sadržaj te autonomije zavisit će od federativnog ili

25

26

27

28

29

30

1 konfederativnog uređenja Jugoslavije."

2 PREVODITELJICA: Prevodioci mole da čitate sporije.

3 O: Znači: "Sadržaj te autonomije zavisit će od federativnog ili
4 konfederativnog uređenja Jugoslavije. U uslovima federativnog državnog uređenja,
5 srpski narod ima pravo na nesmetano i bez ograničenja upotrebu u službene i
6 privatne svrhe srpskog književnog jezika, pisma, ćirilice, škola, srpskih
7 školskih programa." Znači ovde se govori o čistoj kulturnoj autonomiji. Nema
8 ništa... ništa drugo u slučaju federativnog uređenja. I vrlo jasno daje
9 objašnjenje ovoga što sam ranije rekao, da... da je... da su svi naši potezi
10 uslovljeni potezima hrvatskog državnog rukovodstva.

11 P: To se nigdje ne kaže, bilo gde ovde, da su srpski potezi bili
12 uslovljeni hrvatskim potezima? To se ne pojavljuje u članu 2 niti bilo gdje
13 drugo u ovom dokumentu. Barem kako ja vidim.

14 O: Pojavljuje se u članu 2, u prvom pasusu, u drugoj rečenici, kad kaže:
15 "Sadržaj te autonomije zavisit će od federativnog ili konfederativnog uređenja
16 Jugoslavije." Znači itekako zavisi. Itekako se kaže, vrlo jasno.

17 G. BLACK: [simultani prijevod] Časni Sude, zamolit ću da se u ovom
18 trenutku nešto predoči u programu *Sanction*.

19 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] No dozvolite da prvo nešto pitam u
20 vezi sa ovom deklaracijom.

21 Gospodine Ličina, u ovoj deklaraciji, da li je ona izrazila na bilo koji
22 način ono što ste rekli, odnosno Vašu želju da ostanete u zajedničkoj državi? Da
23 li je to izraženo u ovoj deklaraciji?

24 SVJEDOK: Časni Sude, jeste. Izraženo je samim tim što se definiše kako
25 će... kaka...kakav je politički stav Srba, kakav je njihov odnos prema... prema
26 autonomiji, kako će se odnositi prema... prema budućem uru...uređenju, kako

27

28

29

30

1 Hrvatske, tako i budućem uređenju savezne države. Mislim da ovo sve govori o...
2 Sama... sama ova rečenica, faktički, objašnjava sve: "Sadržaj te autonomije
3 zavisit će o federativnom ili konfederativnom uređenju Jugoslavije."

4 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Koja rečenica, molim Vas?

5 SVJEDOK: U tački 2, prvi stav, druga rečenica, znači.

6 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Dobro. Ne vidim u ovoj rečenici
7 izraz srpske želje da ostanu u zajedničkoj državi. Možete li mi pomoći da to
8 pronađem?

9 SVJEDOK: Oglada se u samom... u samom, znači zalaganju Srba za
10 federativno uređenje. Srbi se neće... Srbi ne traže ništa više od kulturne
11 autonomije u tom momentu, ako država ostane federativna. A mislim da to piše i u
12 ovome nastavku: "U uslovima federativnog...", znači u stavu broj 2... u stavu 2,
13 u drugoj tački. "U uslovima federativnog državnog uređenja srpski narod..."
14 Znači proklamujemo šta to, ustvari, srpski narod treba da ima u slučaju
15 federativnoga... A mislim da ima... da li se odnosi i dalje za konfederativno.
16 Znači u tome momentu, pošto je tada država bila još uvijek federativna, mi smo
17 se zalagali upravo za ovo što stoji.

18 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Molim Vas da mi pomognete. Ja Vas
19 još ne razumijem, jer ako čitate nešto dalje, u pasusu 4 ovoga člana 2 govori se
20 o drugoj opciji, odnosno konfederalnom sistemu. Ima li nečega, ako ne želje,
21 barem da li se izražava preferencija u ovoj deklaraciji? Ukoliko je to slučaj,
22 možete li da mi pokažete?

23 SVJEDOK: Znači tada, kada je pisan...pisana ova deklaracija, formalno
24 država je još uvijek bila federativna. A ne vidim ništa sporno u ovome stavu 4,
25
26
27
28
29
30

1 znači: "U uslovima konfederativnog državnog uređenja Jugoslavije, srpski narod u
2 Hrvatskoj ima pravo na političku, teritorijalnu autonomiju." U tom slučaju
3 dolazi do prekomponovanja države i logično je da Srbi kao konstitutivan narod
4 unutar federativne jedinice Hrv... federalne jedinice Hrvatske, koja svoj status
5 definiše kao konfederalan, is... moraju da redefinišu i svoj i... i svoj... i
6 svoj znači status unutar te države. Potpuno je logično jer Srbi su se, prije
7 svega, zalagali za federativno uređenje, a ukoliko dolazi do promjene, logično
8 je da Srbi moraju da... da... da zaštite svoj... da podignu nivo svoga statusa
9 na... na... na... na viši nivo, ustvari... da svoj status podignu na viši nivo.

10 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Izvinite što Vas prekidam, svjedoče.
11 Ja Vas nisam zamolio da mi kažete šta je logično i šta bi trebalo da zaključim
12 iz toga. No molim Vas da odgovorite na moje pitanje. Da li između tih dvaju
13 opcija, federacije i konfederacije, da li je u toj deklaraciji izraženo ono što
14 se preferira? Ukoliko je odgovor da, u kojoj je to rečenici i u kojem dijelu te
15 rečenice kojim riječima izraženo nalazite tu želju ili preferenciju? Molim Vas
16 da odgovorite ukratko i jasno.

17 SVJEDOK: Dakle mi kao formalno, brojčano, manjina, o čemu smo ranije
18 raspravljali, smo bili u po... morali smo biti u poziciji da... da štitimo svoje
19 pravo naroda i logično je bilo da, znači, da u takvoj... u takvoj konstalaciji
20 snaga nastupamo ovako kao što smo nastupili. Jasno mi je... jasno mi je ovo.
21 Dakle -

22 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Molim Vas, prekinite. To nije ono
23 što sam Vas pitao, ništa o logici. Prvo ste rekli nešto o želji da se ostane u
24 zajedničkoj državi. Da li je ta želja sadržana u formulacijama ove deklaracije
25 ili ne? Ukoliko je odgovor da, onda kažite gdje, u kojoj rečenici?

26 SVJEDOK: Deklaracija proklamuje stav... proklamuje naš stav, kakav
27 položaj Srba unutar Hrvatske treba da bude. Znači proklamuje stav, kakav...

28
29
30

1 kakav položaj treba da bude unutar Hrvatske ako... ako Hrvatska ostane federalna
2 jedinica, a kakav ako... ako bude konfederalna jedinica. Znači mi... mi jesmo u
3 poziciji... mi smo bili u poziciji da to u tom obliku tako donesemo tad. I ne
4 vidim ništa što u ovom... što ovdje znači da mi želimo nekakvo odcjepljenje od
5 Hrvatske, jer, prije svega, i ovaj sta... i ova tačka 2 je prvo navela želju -

6 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] To nije bilo moje pitanje, svjedoče.
7 Molim Vas, odgovorite na moje pitanje. Ja Vas nisam pitao da li je bila izražena
8 želja o secesiji, nego da li je izražena želja za ostankom u zajedničkoj državi?

9 SVJEDOK: Pa, ne stoji decidno u... u... u tekstu, ali kompletan,
10 cije...cijeli tekst je... je takov.

11 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Hvala Vam. To je dovoljno. Hvala
12 Vam.

13 Gospodine Black, možete nastaviti.

14 G. BLACK: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude.

15 Možemo li sada da pogledamo u programu *Sanction* jedan kratki video
16 insert. To je sastavni dio dokaznog predmeta 497. To je intervju sa gospodinom
17 Martićem. Nisam siguran koje dugme treba da pritisnemo. Molim da se dâ mogućnost
18 emitovanja u programu *Sanction*. Ovo što sada vidimo čini se kao elektronski
19 sistem suđenja. Možda ćemo vidjeti i video insert.

20 [Gleda se video snimka]

21 G. BLACK: [simultani prijevod] Izgleda, časni Sude, da imamo tehnički
22 problem. Da li smo putem tehničke kabine promijenili ono što dobivamo kao
23 mogućnost emitovanja? Da li je sve spremno?

24 Oprostite, časni Sude, dajte mi 30 sekundi da razriješim problem.

25

26

27

28

29

30

1 /.../ Izvinjavam se, časni Sude. Izgleda da mi imamo problem sa našim
2 kompjuterom.

3 Možda da sačekam trenutak da vidim da li ćemo dobiti rješenje za ovaj
4 problem.

5 Nastavit ću, časni Sude. Siguran sam da se radi o problemu našeg
6 kompjutera, a ne sa elektronskim sistemom suđenja.

7 P: Izvinite, gospodine Ličina, zbog ovoga. Morat ćemo sada ovu temu da
8 ostavimo i da se vratimo na to nešto kasnije. Sada ću Vam postaviti neka pitanja
9 o 17. augustu 1992. /u engleskom transkriptu: "1990."/ godine. To je period
10 takozvane "Balvan revolucije". Sjećate se da ste jučer ustvrdili da su hrvatske
11 akcije toga dana imale za cilj da spriječe srpski referendum. Mislim da ste to
12 rekli i danas. Da li je to Vaš stav?

13 O: Rekli ste 17. august 1992. - 1990. godine, znači. Ovaj, hoćete
14 ponovit pitanje? Ja se izvinjavam.

15 P: Možda se radi o grešci u prevodu, ali ja sam mislio na 17. august
16 1990. Jučer ste svjedočili da je bilo nekih hrvatskih pokreta - mislim da ste
17 rekli da ste vidjeli oklopni transporter - i da su ti pokreti bili zamišljeni sa
18 ciljem da spriječe srpski referendum. Da li se sjećate da ste nam to rekli?

19 O: Da. 17. augusta sam lično vidio, pošto sam taj dan putovao iz Zagreba
20 prema Gračacu. I vidio sam u Korenici - znači to je na 70 kilometara od Gračaca
21 - vidio sam hrvatske -

22 P: Izvinite, prekinut ću Vas. Ne morate ponoviti sve ono što ste rekli.
23 Samo hoću da znam da li se sjećate te teme. I Srbi su održali taj referendum

24
25
26
27
28
29
30

1 onako kako je bio zakazan, zar ne?

2 O: Da.

3 P: Dakle hrvatske operacije nisu spriječile srpski referendum?

4 O: Hrvatske operacije bi vjerovatno sprečile referendum da nije... da
5 nije recimo vojska reagovala tako što je av..., ovaj, avion Jugoslavenske
6 narodne armije vratio helikopter hrvatskog MUP-a koji je krenuo, mislim, u
7 pravcu Benkovca - nisam siguran - a da nije bilo ovih srpskih... ovoga srpskog
8 samoorganizovanja i barikada, vjerovatno bi bilo došlo do upada u... u srpska...
9 u srpske opštine.

10 P: Aktivnosti Vlade Hrvatske toga dana nisu imale nikakve veze sa
11 referendumom, zar ne? Tu se radilo o uspostavljanju kontrole nad oružjem koje je
12 pretilo... kojima su pretili Srbi iz Krajine, zar ne?

13 O: Ne, nije tačno. U to vreme dolazi do dva procesa. Jedan je naor...
14 formiranje novih policijskih stanica, o kojima sam govorio, u mjestima sa
15 hrvatskim stanovništvom, koja se nalaze unutar opština... unutar opština u
16 kojima su Srbi imali lokalnu vlast u lokalnim parlamentima. A istovremeno dolazi
17 do izuzimanja naoružanja iz rezervnog sastava policije iz... iz stanica, znači,
18 u... u centrima tih opština, Benkovcu, Obrovcu, Gračacu i ostalim.

19 P: Nisam siguran kakve veze sa time ima formiranje novih policijskih
20 stanica, ali toga dana hrvatske operacije su se bavile zapljenjivanjem oružja iz
21 rezervnih snaga policije jer su mislili da su krajinski Srbi htjeli da imaju
22 kontrolu nad tim oružjem. Nije li to tačno? Radilo se o hrvatskim operacijama
23 17. augusta 1990. i to nije imalo nikakve veze sa referendumom.

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ne, nije to tačno, to što ste rekli. Dakle vraćam se... vraćam se
2 ponovo na ovo. Znači treba sklopiti kompletnu sliku. Istovremeno formiraju se
3 nove pol... dotada policijske stanice u mjestima u kojima nije postojala
4 policijska stanica i nije bilo potrebe da postoji policijska stanica, a
5 policijski... već postojeće policijske stanice se, na neki način, razoružavaju,
6 ustvari, izuzima se redovno naoružanje koje tu postoji i za rezervni sastav
7 policije. Prema tome kada gledate kompletnu sliku... I istovremeno se to dešava
8 u predvečerje tog referenduma. Onda kada složite tu kompletnu sliku, onda
9 vidite... vidite, ustvari, o čemu se radi.

10 P: A u vezi sa tim novim policijskim stanicama, juče ste ih pomenuli
11 nekoliko puta. Rekli ste da su bile ilegalne, ali to su bile hrvatske policijske
12 stanice na hrvatskoj teritoriji. Bile su savršeno legitimne, zar ne?

13 O: Nisu bile savršeno legitimne zato što su se te policijske stanice
14 formirale samo i isključivo u srpskim opštinama. Nije bilo formiranja novih
15 policijskih stanica naprimer u nekoj... da, evo, da z... u recimo opštini
16 Varaždin. Pa, u nekakvom selu unutar opštine Varaždin nije formirana policijska
17 stanica, ili recimo u opštini Čakovec, ali su formirane u opštinama sa srpskom
18 većinom. Tako da... da su one itekako imale... imale taj politički kontekst.

19 P: A razlog njihovog formiranja u srpskim opštinama bilo je: pod jedan,
20 da se zaštiti hrvatsko stanovništvo, a pod dva, kao odgovor na srpsko
21 organizovanje o kojem smo govorili. Zato su formirane te nove policijske stanice

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 i zato su bile opravdane. Nije li ovo tačno?

2 O: Nije tačno jer nikakve pretnje nisu dolazile od Srba. Nije bilo
3 ubistava. Ja sam naveo ranije u svje... u glavnom svjedočenju da je do našeg
4 ulaska, ustvari, kod deblokade kasarne u Svetom Roku - znači tu je bila jedna od
5 tih stanica - do tada poginulo pet... pet stanovnika opštine Gračac. Prema tome
6 oni su bili generatori krize, a sa naše strane nije bilo napada. A istovremeno
7 sprečavan je prolazak kroz tu teritoriju. Sprečavan je prolazak, znači,
8 legalnim... le...legalno izabranim organima opštine. Opštine nisu mogle da
9 funkcionišu.

10 P: Preći ćemo sada da nešto drugo što ste Vi rekli o 17. augustu 1990.
11 Da li ste Vi mišljenja da su te barikade podignute u isto vrijeme u svim tim
12 dijelovima srpske Krajine i da je to sve bilo spontano, bez ikakve organizacije?
13 Je li to ono što Vi tvrdite? Jer to ste sugerisali, kako juče, tako i danas.

14 O: Svakako. To je bilo spontano. Da bi ilustrovô spontanost ovih
15 barikada, barikada je čak bilo između naših opština. Znači mi smo imali problem
16 u komunikaciji između Gračaca i Knina, znači opština koje su u...unutar te
17 teritorije. Narod je jednostavno spontano podizao barikade. On... kad... ps... u
18 putovanju od Gračaca prema Kninu imali ste proći 4-5 barikada, iako je i u
19 Gračacu bilo, i u smjeru, ne znam, prema Korenici, itd. Znači, da je... da je...
20 da je postojala organizacija, onda bi... onda bi te barikade bile samo na...
21 na... na nekakvim međama te teritorije, ali one nisu bile, one su svuda bile
22 prisutne.

23 P: Nisam siguran da sam Vas shvatio. Da li tvrdite da su barikade

24

25

26

27

28

29

30

1 podignute kako bi se unaprijedile komunikacije ili su one bile prepreka
2 komunikacijama? Nisam razumio Vaš odgovor.

3 O: Barikade su podignute samoinicijativno i barikade su po...podignute
4 iz straha. Ranije sam rekao da... da je srpski narod imao jako i bolno
5 istorijsko pamćenje i samo je logično reagovao, i impulzivno, na neki način.

6 P: Vi znate, zar ne, da je Petar Gračanin, srbijanski ministar
7 unutrašnjih poslova kasnije javno preuzeo zasluge za to što je sugerisao ideju
8 podizanja barikada u to vrijeme? Da li su Vam poznate ove izjave?

9 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Imate riječ, gospodine Milovančević.

10 G. MILOVANČEVIĆ: Jedan prigovor, časni Sude. Gospodin Gračanin, Petar
11 Gračanin, on je bio general, nije bio srpski ministar spoljnih... unutrašnjih
12 poslova. On je bio savezni sekretar za unutrašnje poslove, dakle ministar
13 unutrašnjih poslova Jugoslavije.

14 G. BLACK: [simultani prijevod] Prihvatam ovu ispravku, časni Sude.

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam. To nije bio prigovor, nego
16 ispravka, zar ne, gospodine Milovančeviću?

17 Možete nastaviti, gospodine Black.

18 G. BLACK: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude. Izvinjavam se zbog
19 greške koju sam napravio.

20 P: Ali poznate su Vam te izjave koje je on dao, u kojoj je on preuzeo
21 zasluge ili u kojoj je rekao da je on sugerisao da se podignu te barikade? To
22 Vam je poznato, zar ne?

23 O: Nije mi poznato. Bilo je mnogih izjava, ali to su izjave političara
24
25
26
27
28
29
30

1 koji u određenom političkom momentu sebi žele da pridaju neku važnost. Ali nije
2 mi poznato.

3 P: Da li Vi tvrdite da političari sa izvjesnim političkim motivima ne
4 mogu se smatrati pouzdanima, odnosno da im se ne može vjerovati? Je li to ono
5 što hoćete da kažete?

6 O: Ne tvrdim, ali ničiju... Mislím, nema čovjeka koji baš u životu je
7 dao svaki put tačnu izjavu. Znači ne mogu da stojim iza izjava čovjeka
8 koj...koji...kojeg nisam čuo. I vrlo je irelevantno pitanje, ovaj, pitanje kad
9 je on to rekao, da li je rekao. Kol'ko mi je poznato, on nije imao nikakve veze
10 sa tim.

11 P: Ali znate da je srpska policija obezbedila ljude koji će biti na
12 barikadama. To prihvatate, zar ne?

13 O: Ne.

14 G. MILOVANČEVIĆ: Prigovor, časni Sude.

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da?

16 G. MILOVANČEVIĆ: /prijevod engleskog transkripta: "Ne znam o kojoj..."/
17 ...policiji govori moj poštovani kolega tužilac. Radi se o teritoriji Republike
18 Hrvatske, federalne jedinice u Jugoslaviji. Sva policija na teritoriji Hrvatske
19 je pripadala Ministarstvu unutrašnjih poslova Hrvatske. Nikakva srpska policija
20 nije postojala na teritoriju Republike Hrvatske. Kada dolazi do problema, onda
21 se oni ispoljavaju na područjima koja su većinski srpska ili većinski hrvatska.
22 Ali ovakav... ovakvo označavanje policije je potpuno suprotno zvaničnim, a i
23 realnim oznakama tih policijskih snaga.

24 G. BLACK: [simultani prijevod] Povlačim pitanje. I mogu li ga
25 preformulisati, časni Sude?

26 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Možete.

27 G. BLACK: [simultani prijevod]

28 P: Vi znate, gospodine Ličina, da je policija koja je bila srpske
29
30

1 nacionalnosti obezbedila ljude na mnogim od tih barikada 17. augusta 1990.
2 godine? Vi to znate? Znae da je to činjenica?

3 O: Ne znam za tako nešto. Znam da su barikade bile samoorganizovane. Ako
4 je bilo prisutno policajaca, oni su tu bili kao, znači kao građani odatle, iz
5 tog mjesta. Znači ne radi se o nikakvim ljudima koji su došli sa strane. Ne znam
6 da li je na svakom mjestu baš bio policajac il' nije bio policajac, ali iza toga
7 nije... nije postojala nikakva organizacija.

8 P: Vi znate za odbrambeni štab koji je osnovan 17. augusta 1990. sa
9 ciljem da organizuje barikade kao i druge aktivnosti? Čuli ste o tome? I taj
10 štab je kasnije postao Vijeće nacionalnog otpora, zar ne?

11 O: Nije mi tako nešto poznato.

12 P: Dozvolite onda da Vam pokažem jedan dokument.

13 G. BLACK: [simultani prijevod] Molim da se on predoči u elektronskom
14 sistemu. Njegova ERN oznaka je 02163347 do 3352.

15 Da vidimo nakratko posljednju stranicu tog dokumenta.

16 Hvala. Molim da se spusti do dna stranice.

17 P: Gospodine Ličina, prepoznajete li ime u lijevom donjem uglu? To je
18 ime Zdravko Tolimir.

19 O: Da.

20 P: On je bio načelnik organa bezbjednosti JNA-a, znači, možda ne u
21 septembru 1990. godine, ali on je bio u sastavu organa bezbjednosti JNA-a. Da li
22 je to tačno?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Kol'ko se sjećam imena Zdravka Tolimira, znam da je bio jedan od
2 oficira u Kninskom korpusu - toliko, ništa više o njemu - u... znači u vreme
3 1991. godine - ne... ne znam za ovo 1990. - i da je poslije toga otišô, mislim,
4 u Bosnu.

5 P: Da razjasnimo, kada kažete Kninski korpus, to je Kninski korpus JNA,
6 zar ne?

7 O: Da, Kninski korpus Jugoslavenske narodne armije. Sjećam se da je bio
8 jedan od oficira. Lično ga ne poznajem, ali znam, poznato mi je ime. A znam da
9 je kasnije bio, mislim, u Vojsci Republike Srpske. Nisam siguran.

10 P: To je dovoljno, hvala Vam. Prije nego što sklonimo posljednju
11 stranicu, tu se kaže da je on uzeo ovu izjavu, zar ne?

12 O: Da.

13 P: Hvala. Pogledajmo sada ponovno prvu stranicu ove izjave.

14 G. BLACK: [simultani prijevod] Malo spustite.

15 P: Osoba koja daje izjavu kaže da je on bio zaposlenik kninskog
16 obavještajnog... Centra za obavještavanje, znači Centar za obavještavanje Knin.
17 Da li je to tačno?

18 O: Tako piše ovdje. /nerazgovjetno/ funkcionalne dužnosti. Tako bi...
19 tako bi trebalo da bude.

20 P: Dobro. Dolje niže se kaže, odnosno govori se o tome da je on tog dana
21 uveče 17. augusta pa do jutra 18. augusta 1990. godine bio u Centru. Da li je to
22 tačno?

23 O: Ova rečenica "Ovih događaja se dobro sjećam", je l' se to na to
24
25
26
27
28
29
30

1 misli? Da.

2 P: Tačno.

3 G. BLACK: [simultani prijevod] Malo još spustite.

4 P: U nastavku se kaže da mu je poznato da je formiran štab za odbranu
5 Knina. Kasnije kaže da je on kasnije preimenovan u Vijeće narodne odbrane. Da li
6 Vam to osvježava pamćenje i da li Vam je poznat taj štab nacionalne odbrane koji
7 je osnovan u augustu 1990. godine?

8 O: Nije mi poznat ovaj štab. A kol'ko vidim, ovo je izjava gospodina
9 koji se sad trenutno nalazi u Hrvatskoj i mislim da je čak na nekoj funkciji
10 neke hrvatske stranke u Hrvatskoj, mislim u Kninu.

11 P: Ova izjava je data JNA, zar ne? Ona nije data hrvatskim vlastima?

12 O: Da.

13 P: I ovo što se kaže ovde je tačno, da je postojao štab za odbranu
14 Knina, a kasnije je preimenovan u Savjet narodnog otpora, i, štaviše, da je na
15 njegovom čelu bio Milan Martić? To je sve tačno, zar ne?

16 O: To je... to je izjava navedenog gospodina. Ja ne mogu da je potvrdim
17 da je tačna. To je njegova izjava. Ja o tome ne znam ništa. Prema tome ne mogu
18 da t... potvrdim da je... da je potvrdim kao tačnu. A mislim, s obzirom na... na
19 njegov sadašnji politički angažman, da je vrlo sumnjiva.

20 P: Dozvolite da Vam ukažem na neke druge stvari da vidite da li znate
21 bilo šta o tim drugim izjavama. Možda ne znate.

22 Dalje na stranici 3 u verziji na engleskom, a mislim da je to takođe
23 stranica 3 u verziji na B/H/S-u... Možemo preći sad na stranicu 3. To je gornji

24

25

26

27

28

29

30

1 paragraf. Ja ne znam B/H/S, ali pretpostavljam... to je sljedeći paragraf.

2 Kaže se da je 17. augusta došlo do komunikacije uglavnom s aktivistima
3 SDS-a i licima iz ovih opština koji su angažovana na samoorganizovanju građana
4 za otpor u slučaju napada snaga MUP-a. Ovakvim sistemom rada sve informacije se
5 centralizovano dostavljaju u Knin. To je tačno, zar ne? Prihvatate to?

6 O: Ne prihvatam ništa. To je... to je izjava jednog gospodina, ništa
7 drugo. Znači, Vi meni predočavate izjavu jednog gospodina koju je dao... koju je
8 dao nekom organu JNA. Samim tim što je on dao izjavu, to ništa ne znači. To ne
9 ve... to znači ne verifikuje njegovu... njezinu tačnost. To je njegova iz...
10 njegova izjava. Ja ne mogu da... da je potvrdim jer o tome ne znam.

11 P: Dakle Vi ništa ne znate o organizaciji u Kninu, ne znate ništa o
12 događajima u Kninu i Golubiću 17. augusta 1990.?

13 O: Ne.

14 G. BLACK: [simultani prijevod] Časni Sude, ja bih želio da ponudim ovaj
15 dokument na usvajanje u spis. Da li možemo dobiti broj dokaznog predmeta?

16 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se uvodi u spis. Molim broj
17 dokaznog predmeta.

18 TAJNIK: [simultani prijevod] Dokument će postati dokazni predmet 872.

19 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala lijepo.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. BLACK: [simultani prijevod] Dok sam kod tog dokumenta, podsjetili su
2 me da sam zaboravio da tražim usvajanje prvog dokumenta koji sam ponudio
3 svjedoku, a to je dokument o HDZ-u i njegov ERN broj je 00449884 do 9904. Prevod
4 na engleski počinje na ERN broj 03017013. Molim da ovaj dokument takođe bude
5 uveden u spis i dobije broj dokaznog predmeta.

6 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Molim da dobijemo broj dokaznog
7 predmeta za ovaj dokument koji se uvodi u spis.

8 TAJNIK: [simultani prijevod] Materijal o općem saboru HDZ-a će postati
9 dokazni predmet 873.

10 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala lijepo.

11 G. BLACK: [simultani prijevod] Hvala.

12 P: Gospodine Ličina, prije nego što se udaljimo od ove izjave koju je
13 uzeo Tolimir, želim da Vam postavim još nekoliko pitanja da vidimo da li znate
14 nešto o tome, jer to je, ustvari, poslije 17. augusta 1990.

15 Molim Vas, pogledajte sada stranicu 4. To je donji paragraf na B/H/S-u,
16 a nasred stranice u verziji na engleskom. Gospodine Ličina, ovde se kaže: "Što
17 se tiče ilegalnog naoružavanja građana, mogu da izjavim da je ono masovno.
18 Poznato mi je da je u tri navrata na područje SO Knin i SO Obrovac ilegalno
19 dotureno oko 1300 karabina i 400 pištolja. Znam da je, čini mi se, između 15. i
20 19. oktobra 1990. godine u selo Strmica stiglo 600 komada karabina." I onda se
21 kaže: "Dotureni su iz tvornice "RO Sport" iz Beograda, koja ima trgovinu u
22 Kninu."

23 To je tačno, zar ne, da je oružje dolazilo iz Srbije i drugih zemalja i
24
25
26
27
28
29
30

1 dijeljeno građanima srpske nacionalnosti?

2 O: Nikad mi tako nešto nije bilo poznato. Ono naoružanje koje se vidjelo
3 na barikadama, kol'ko znam, to je bilo ono što su ljudi imali svoje lično
4 lovačko naoružanje. Bilo je ljudi i bez... bez naoružanja, sa kamenjem i nekim
5 drugim stvarima, tako da ne mogu da komentarišem ovako nešto. Ovo je izjava
6 jednog gospodina, koju je da...dao jednom vojnom organu i ništa više.

7 P: U redu. Ja Vas samo pitam šta Vi znate na osnovu nekih izjava koje
8 ovdje imam? Mene interesuje ono što Vi znate.

9 Ako pogledate sljedeću stranicu, stranicu 5 - ustvari to je stranica 6
10 verzije na B/H/S-u - u toj izjavi se takođe kaže da je građanima dato naoružanje
11 od rezervnog sastava milicije, Službe javne bezbjednosti Knin i kaže se da je to
12 podijeljeno 17. augusta 1990. nakon obijanja magacina Stanice javne bezbjednosti
13 Knin. Znam da ste Vi rekli da ste čuli za to, da ste čuli da se dijelilo oružje
14 rezervne policije srpskim građanima?

15 O: Ne. Ja nisam nikad rekao da sam čuo da se dijelilo oružje policije
16 srpskim građanima. Ja se to... ta...takve moje izjave se ne sjećam da sam ikad
17 to rekao. Znam samo da je oružje izuzimano. I u toku noći u -

18 P: Ja ne sugerišem da ste Vi to rekli, ali - izvinjavam se što Vas
19 prekidam - ja ne kažem da ste Vi to rekli, već kažem: Vi ste čuli za to? Ja Vas
20 pitam da li ste Vi čuli za to, da se oružje iz policijske stanice, ne samo
21 kninske policijske stanice, već i drugih, dijelilo srpskim građanima?

22 O: Ne, ne. Nije mi to poznato.

23 P: Još jedna stvar za koju želim da vidim da li ste čuli za nju - u
24 sljedećem paragrafu pominje se Simo Dubajić i Milan Martić, koji su vršili

25

26

27

28

29

30

1 distribuciju naoružanja, i kaže se da su ljudi u gradu otvoreno pričali o tome.
2 Da li ste čuli za to da je Milan Martić učestvovao u distribuciji naoružanja?

3 O: Nisam nikad čuo za to, a ne znam ni ovo što se tiče gospodina Sime
4 Dubajića. On je bio, ovako, dosta interesantan lik. Ali nisam ovako nešto čuo.
5 Poznat iz Drugog svjetskog rata.

6 P: Samo da bi bilo jasno: da li ste željeli nešto da kažete u vezi sa
7 Drugim svjetskim ratom, jer nije bilo sasvim jasno na osnovu prevoda?

8 O: Ne. Samo u vezi ovog imena, Sime Dubajića - on je bio poznat iz
9 Drugog svjetskog rata. Bio je jedan od partizanskih komandanta - iz tog kraja
10 znači porijeklom.

11 P: Mislite da je to isti Simo Dubajić, ili drugi, ili je samo ime
12 interesantno, ili ne znate?

13 O: Po... po imenu bih rekao, a ništa drugo.

14 P: U redu. I da bi mi bilo jasno, Vi niste lično bili u Kninu ili
15 Golubiću 17. augusta 1990. godine?

16 O: 17. augusta 1990. godine, kao što sam rekao, bio sam do 2 sata u
17 Zagrebu, a onda sam krenuo za Gračac. I u Gračac sam došao u kasnim večernjih
18 satima, ne znam, u 10h, recimo, naveče, tako da, fizički, nisam mogao da budem u
19 Kninu.

20 P: U redu. Hvala. Sjećam se da ste o tome ranije govorili. Milan Babić
21 je bio predsjednik općine Knin u to vreme, je li tako, u augustu 1990.?

22 O: Da, i predsednik Srpskog nacionalnog vijeća.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: I on je takođe bio u glavnom odboru SDS-a s Vama, i takođe je bio
2 predsjednik Zajednice opština sjeverne Dalmacije i Like, je li tako?

3 O: Da, bio je član glavnog odbora, izvršnog, i, da, bio je predsjednik
4 Zajednice opština sjeverne Dalmacije i Like. Imao je dosta funkcija.

5 P: Prije nego što se udaljimo od 17. augusta 1990., tačno je, zar ne, da
6 se od tog dana Milan Martić smatrao herojem srpskog naroda na osnovu njegovog
7 učešća u tome i njegovog vodstva u događajima tog dana?

8 O: Milan Martić je svojim ukupnim djelovanjem smatran za heroja
9 Republike Srpske Krajine. Ne znam od kog dana i kako, ali, znači, to je jedan
10 kontinuitet od nekoliko godina, ali ne mogu da ga baš decidno povežem s
11 određenim datumom.

12 P: Dakle Vi se ne slažete sa mnom da je to zaista počelo 17. augusta
13 1990. godine, da je to bio prvi dan njegovog pojavljivanja na sceni kao srpskog
14 heroja?

15 O: Kol'ko se sjećam, Milan Martić je, ustvari, u narodu postao poznat
16 izjavom na hrvatskoj televiziji datoj hrvatskoj novinarki Heni Erceg, čini mi
17 se, i da je na...nakon toga, ustvari, kada je rekao da on neće staviti šahovnicu
18 na glavu, znači, na kapu. Čini mi se tako. Po tome se Milan Martić prepoznao u
19 javnosti.

20 P: Da li se sjećate datuma kada je gospodin Martić to rekao?

21 O: Mislim da je to bilo u ljetos /sic/. Ne znam, ne sjećam se tačno
22 datuma, ali u ljetos, ovaj, 1990.

23 P: Hvala.

24 G. BLACK: [simultani prijevod] Časni Sude, mislim da ovim možemo da
25
26
27
28
29
30

1 završimo s radom za danas.

2 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Prije nego što završimo, pošto sutra
3 možda neće ovaj dokument da se pojavi na ekranu, mogu li ja da postavim pitanje
4 svedoku. S obzirom na Vaš stav da su barikade podignute spontano, da su to
5 uradili građani u području Knina i drugim područjima, i s obzirom na stav autora
6 ove izjave, kakav komentar Vi imate - ako imate ikakav komentar - u vezi sa ovom
7 izjavom?

8 SVJEDOK: Pa, ne mogu da dam komentar. Ustvari, radi se... po ovome, radi
9 se o čovjeku koji se sad nalazi u Hrvatskoj. Politički je angažovan u Hrvatskoj
10 u jednoj političkoj stranci koja se predstavlja da je srpska, ali po mom
11 mišljenju, to očito nije. A znači što se tiče ovoga kada kažem o nepostojanju
12 organizacije, to potvrđujem upravo onim što sam ranije rekao u svjedočenju.
13 Između svih naših opština je postojalo jako puno barikada. Da je postojala
14 organizacija, onda bi bila na nekakvim rubovima te nekakve teritorije koje
15 Tužilaštvo pokušava da nametne. Nego jednostavno bilo je... bilo je svuda:
16 između Knina i Gračaca, između Knina i Lapca, Lapca i Gračaca. Znači svuda ste
17 mogli da vidite barikade. To je dokaz da je to, ustvari, bilo spontano, jer da
18 je bilo organizovano, onda bi postojala... onda bi postojao neki određeni sistem
19 u tome. Ne bi na... ne bi nas sprečavao... Mi smo... ja sam od Gračaca do
20 Knina, znači, morao putovati tih... tih dana. Pošto smo vršili referendum, pošto
21 se obavljao...obavljalo izjašnjavanje, tih dana ste od Gračaca do Knina
22 put...putovali po pet-šest sati. Inače se od Gračaca do Knina putuje ispod sat
23 vremena. Ne bi sami sebi pravili problem. Nije logično.

24 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da li je autor ove izjave u Hrvatskoj
25 2. decembra 1990. godine? Kada je dao tu izjavu, da li je bio u Hrvatskoj?

26

27

28

29

30

1 SVJEDOK: Ne znam. Ja njega lično ne poznajem. Poznajem ime iz novina
2 ovih dana. Znam da je sad, mislim, predsednik te stranke u Hrvatskoj.

3 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Samo odgovorite na moje pitanje.
4 Kažete da svoj komentar bazirate na činjenici da je taj čovjek sada u Hrvatskoj,
5 a ja Vas pitam da li je u vrijeme kada je dao ovu izjavu, 2. decembra 1990.
6 godine, bio u Hrvatskoj, ako Hrvatska ima ikakve veze sa sadržajem ove izjave?

7 SVJEDOK: Ja čovjeka lično ne poznajem, pa prema tome ne mogu da znam da
8 li je bio ili nije bio.

9 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ne pitam Vas da li poznajete čovjeka.
10 Ja Vas pitam da li je čovjek bio u Hrvatskoj 2. decembra 1990. godine? Molim
11 Vas, pokušajte da slušate pitanje i da odgovarate na pitanje sažeto i
12 sveobuhvatno koliko god je moguće.

13 SVJEDOK: Vrlo jednostavno, odgovaram: ne znam. Ja ne poznajem čovjeka.
14 Prema tome ne mogu znati gde je bio tad. Ne poznajem ga. Ne znam.

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Zašto nam onda kažete da je on u
16 Hrvatskoj? Ne možete nam reći gdje je on bio, a upravo ste nam rekli da je on
17 sada u Hrvatskoj i na osnovu toga osporavate ovu izjavu.

18 SVJEDOK: Govorim o tome da je on sada u Hrvatskoj politički angažovan.
19 On je sada politički angažovan. On je... on je predsta... predsednik stra...
20 /nerazgovjetno/.

21 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Kakve to veze ima sa izjavom koju je
22 dao 2. decembra 1990.?

23
24
25
26
27
28
29
30

1 SVJEDOK: Ne znam. Ja samo mogu da komentarišem da... da tu postoji jedan
2 politički kontinuitet.

3 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Onda nam nemojte govoriti o
4 irelevantnim stvarima. A sada, da li Vi sugerirate, da su te barikade bile
5 organizovane, da ih je neko organizovao, njih ne bi bilo svugdje okolo? Čini mi
6 se da Vi tvrdite da su se one svugdje pojavile zato što su bile spontane, a meni
7 se čini da to upravo ukazuje na nešto suprotno.

8 SVJEDOK: Časni Sude, bilo bi dobro ako možete da se... da se pogleda
9 karta toga područja i tada bi Vam pokazao na sva mjesta na k... na kojima znam
10 da je tih dana bilo... da su bile barikade. Onda bi vidjeli nelogičnost.

11 Ja govorim o tome da je unutar tog zamišljenog područja se nalaze...
12 na...nalazile su se barikade između, da kažemo, između tih srpskih opština.
13 Znači da smo ih... da smo... da je postojala želja da se nešto tako organizuje i
14 namjera, onda bi... onda valjda logično ne bi sami sebi pravili problem u...u
15 komunikaciji između...između nas, samim tim što su barikade bile svakuda,
16 ko...ko...kod svakog sela, maltene. To je dokaz da su se ljudi spontano...
17 spontano digli i da su podigli barikade. Znači sama... sama lokacija barikada
18 daje.... objašnjava spontanost.

19 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Mislio sam da ste rekli da su te
20 barikade bile svuda okolo i spontano podignute, i to pokazuje da prema tome nisu
21 bile organizovane. Ja pokušavam da gledam tekst onoga što ste rekli.

22 SVJEDOK: Unutar, znači, i okolo, i unutar, znači svuda su bile barikade.
23 Ne samo va... prema van, nego i unutra. Ja o tome, znači, o tome govorim, da su

24
25
26
27
28
29
30

1 postojale barikade unutar te nekakve srpske teritorije tada i da su... da... da
2 je komunikacija između srpskih mjesta bila otežana. Da je postojala... da je
3 postajao sistem, onda... onda takve barikade ne bi postojale, al' naj... maltene
4 naj...najtvrdje barikade su upravo bile između naših mjesta, što je dokaz
5 spontanosti.

6 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Dozvolite u ovom kontekstu da Vam
7 postavim jedno kratko pitanje. Između protesta koga? Lokalnog stanovništva koje
8 nacionalnosti?

9 SVJEDOK: Pa, protest, rekao sam protest? Možda je pogrešno prevedeno.
10 Spontani proces.

11 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Dobro, spontani proces, ali čiji
12 spontani proces? Lokalnih Srba, Hrvata, i jednih, i drugih?

13 SVJEDOK: Spontani proces naroda, znači naroda na toj teritoriji, prije
14 svega, Srba, znači. Ali govorim o tome: znači u po...području između jedne i
15 druge srpske opštine, kada putujete od jedne prema drugoj srpskoj opštini,
16 nai...naići... naići ćete na masu tih barikada. Ja o tome govorim. Znači
17 barikade su bile svuda, kraj svakog sela, i to je dokaz da... da nije postojala
18 organizacija, nego spontanost. Jer nam je to otežavalo, kažem, u...u samoj
19 realizaciji referendumu. Imali su... smo problem kod prikupljanja o...ovih
20 podataka u dovoženju, ne znam, u Knin. Od... samo od Gračaca do Knina, gdje se
21 putuje nekih 45 minuta, morali ste da putujete četiri-pet sati. Da smo mi bili
22 organizatori toga, onda logično toga ne bi bilo, nego bi... nego bi stizali da
23 to završimo što pre.

24 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Bojim se da zbog obaveza sutkinje
25 Nosworthy danas poslijepodne moramo sada da završimo sa radom. Nastavit ćemo
26 sutra ujutro u 9.00h u istoj sudnici i nadam se da ćemo moći da nastavimo sa

27
28
29
30

1 istom ovom temom.
2 Sud za danas završava s radom.
3 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Ustanite, molim.
4 ... Sjednica završena u 13.55h.
5 Nastavak zakazan za srijedu,
6 16.08.2006. u 09.00h.

7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

utorak, 15.08.2006.

Predmet br. IT-95-11-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena s transkriptom na engleskom jeziku.